

FRYDERYK

CHOPIN

Jeho hudba se stále vrací. Není klaviristy, který by se jí mohl vyhnout, ani hudebního laika, který by s ní nešel do styku. V čem tkví základ této obecné popularity Chopinovy hudby? Na tu otázku se odpovídalo různě. Tak třeba býval Chopinův význam omezený na dokonalé vyjádření subjektivních nálad a citů a jeho podmaňující senzitivnost bývala vyvzorována z legendárně nabubřelých milostných historek. Potom například smutek, tak častý host v jeho notové osnově, byl vykládán jako výraz zklašané lásky; a tak pod podobnými falešnými nánoisy mizel čistý zjev velkého umělce a jeho pozoruhodné dílo bylo interpretováno ve zkromoleném, sentimentálním hávu.

Novými a novými pohledy na složitou osobnost Chopinovou rozplývají se tradiční nepravdy a objevují se zajímavé souvislosti, jež na ni vrhají správné světlo. V proudu tohoto světla bleskne jednostranně tradovaný obraz Chopina jako salónního snilka, světoběžníka, člověka mimo svoji dobu a nad takzvanými všechny starostmi osobními i celého národního kolektivu.

Běh Chopinova života je jakoby násilně přesťat ve dvě části. Tím dělícím mezníkem je rok 1830. V tomto roce nutno hledat klíč k pochopení jak prve půlky Chopinova života ve Varšavě, tak i pozdějšího pobytu v zahraničí. V tomto roce změnil se radikálně nejen celý spůsob jeho života, ale i jeho zaměření, a dá se říci, že i smysl tvorby. Rok 1830 — to je jedna velká vlna revoluční v evropských městech, mezi nimiž i ve Varšavě, kde se připravuje k povstání učastnilo též mnoho blízkých Chopinových přátel. On tehdy již ve Varšavě nebyl. Odjel těsně před vypuknutím povstání a již nikdy se nevrátil. V době povstání proti carským utlačovatelům — tehdy byl ve Vídni — prožíval nevýslovná muka nejistoty, obav a nepatrých nadějí na úspěch. Chtěl se vrátit a pomoci v boji. Potom přišla zpráva o krvavém potlačení povstání a perzekuci revolucionářů. Tento moment rozhodl nejen o dalším osudu Polska, ale i o směru života Chopinova. Domů se nyní nemohl vrátit. Zůstane v zahraničí a bude svými silami a prostředky usilovat o uznání nároků Polska na svobodu. Ano, aktivní vlastenectví tohoto romantického umělce není ani vypočítaté gesto ani fráze, je zcela upřímné a lze je vystížit z každého taktu jeho hudby. A co více, je to podstatný rys Chopinovy hudby a z něho lze vyvodit většinu ostatních. Při tom je však důležitá ta okolnost, že od roku 1831 nežil Chopin v přímém styku se svou vlastí. Sledoval pozorně její život, ale jaksi z povzdálí; přetvárel jej subjektivním sitem svých vzpomínek, zážitků z dětství a jinoštví, a to již v docela novém, odlišném prostředí. Jak známo, žil převážně v Paříži a pohyboval se většinou v jeho vybraných salónech, kde se nejčastěji oddával své fenomenální hře, při které měl překlenout vzdálenost mezi Varšavou a Paříží. Proto je svět Chopinovy hudby tak neobvyčejně složitý, citově bohatý, proto je často tak smutný i zase dramaticky vzepjatý. Chopinovi zůstala totiž po odjezdu z Varšavy nejen lásku k Polsku, důvěra v kladné tvořivé síly jeho lidu, ale i vzdorná nenávist k jeho utlačovatelům. Nahližíme-li tímto pohledem na celé Chopinovo dílo, překvapí nás nejen specifickým kouzlem a novostí zvuku, ale i průbojností svých ideových záměrů, a shledáme obsahovou jednolitost tohoto masivu klavírní literatury. Chopinova geniálnost vyvěrá z důvěrného proniknutí do života svého národa, z detailního poznání ducha polského lidu. Potom ji lze hledat pochopitelně i v tom, jak poeticky jsou tyto poznatky vtěleny do říše hudby.

Svými ideovými záměry i jejich umělecky přesvědčivým vyjádřením se Chopin trvale zapsal nejen do dějin pokrovové kultury polské, ale má své významné místo i v řadě ostatních revolučně demokratických umělců Evropy minulého století. — Spravedlivým výrazem uznání Chopinova přínosu prokroku uměleckému i společenskému je i rozhodnutí Světové rady míru zařadit 150. výročí jeho narození mezi nejdůležitější kulturní výročí roku 1960.

APRÍL	1960
DUBEN	nr
KWIECIEŃ	4

cena 1 zł

**KULTURNĚ
SOCIÁLNÍ
ČASOPIS**

ŽIVOT

IBA MESTO ŠTETIN

Posledné archeologické výskumy dokázali, že Štetín vznikol asi pred 2.500 rokmi. Tu sú významné obdobia zo života tohto mesta:

Roku 967 poľský štát rozšíril svoju vládu nad západným Pomoranskom.

Roku 972 Mieszko I. vybojoval pri Cedyne rozhodujúci víťazný boj s Nemcami.

Roku 1212 na sneme v Štetíne Pomoranské štáty pod hrozbou, že Nemci obsadia západné Pomoransko vydali rozhodnutie o pripojení Pomoranska spolu so Štetínom k Poľsku.

Roku 1945 Sovietska armáda osloboďila Štetín.

Roku 1946 bola založená Obchodná akadémia, prvá vysoká škola v dejinách Štetína. Do Štetínskeho prístavu priplávala prvá poľská loď s poľskými repatriantmi zo západu.

Roku 1960 Štetín prevýšil predvojnový počet obyvateľov.

* * *

Aj napriek ustálenej mienke to Štetín a nie Varšava je najväčším mestom Poľska čo do rozlohy.

Rozloha: Veľký Štetín sa rozkladá na území o rozlohe 460 km² a leží bezprostredne pri samej západnej hranici Poľska. Stred mesta sa nachádza na rievoch brehu Odry.

Poveternostné podmienky: Sú mierne a vlhké. Vplyv oceánu. Letá bývajú pomerne chladné, zato zimy sú kratšie a teplejšie. Štetín sa môže popýsiť najvyššou priemernou teplotou vo februári v Poľsku.

Mestské rastlinstvo: V Štetíne sa nachádza čínsky medovník, grécke platanové, cejlonské okrasné stromy, japonské magnolie, tis a okolo 400 exotických druhov kvetov a okrasných kríkov. Polovicu územia mesta zaoberajú parky, zelené pásy a lesy. Štvrtinu územia zasa voda v kanáloch a riebach. Jednu desatinu z tej druhej štvrtiny zaobera pomapaktiná časť mesta a ostatné územie vile alebo rodinné domy v záhradach.

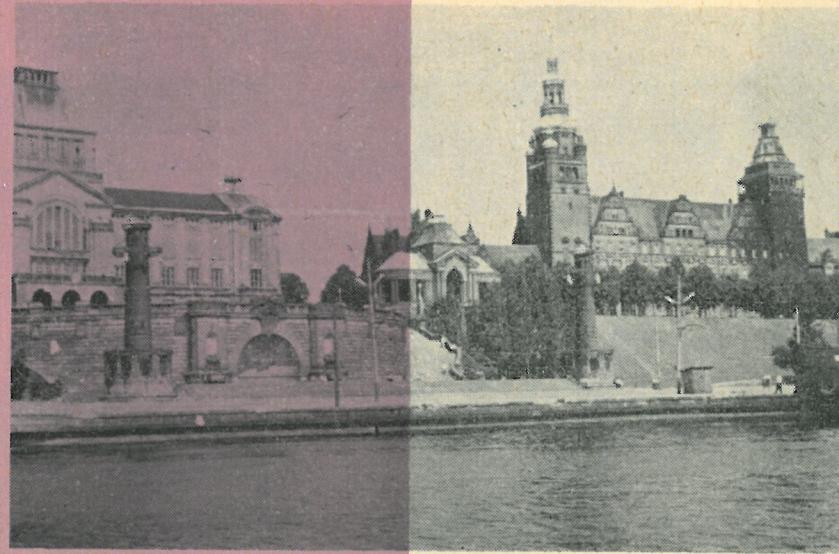
Obyvateľstvo: Štetín má 262 tisíc obyvateľov (pred vojnou mal 268 tisíc obyvateľov). Dnes je v Štetíne 90 tisíc detí vo veku do 13 rokov. V čase kobercového bombardovania Štetína spojenecké lietadlá zničili 54 mostov, celý obchodný stred, Staré mesto, všetky kina a divadlá, 30 percent škôl a 60 percent obytných domov. Dňa 26.IV.1945 Štetínsky prístav bol iba zemepisným bodom na mapách. Boli zni-

čené prístavné sklady, chladiarne i prístavné zariadenia. Mesto malo sotva 6 tisíc obyvateľov. Ale už o 8 mesiacov neskôr počet obyvateľov Štetína sa zvýšil na 108.730 a dnes dosahuje 262 tisíc obyvateľov.

Námorné hospodárstvo: Štetín má 3 lodiarne, prístavy, riečnu dopravu a rozvinutý lov rýb. Štetínsky prístav je dnes najväčším prístavom na Balte — 7,3 miliónov ton preloženého tovaru. Poľská námorná doprava obsluhuje 11 stálych línii a tonáž jej lodí dosahuje 200 tisíc BRT.

Štetín vyváža.

Dô Juhoslávie, Grécka, Fínska, Holandska, Bulharska a Mongolska motocykle „Junák 350 cm“ zo Štetínskeho motocyklového závodu.

Do Belgicka, Indie, Rakúska a Holandska novinový papier zo Skolwinských papierní.

Do NSR, Dánska, Holandska, Švédska a Rumunska živé uhry, mrazené súčiastky a raky.

Do Československa trstinu.

Do Indonézie a Brazílie lode montovali v Štetínskych lodeniciach Warszawského.

Do Československa, SSSR, Juhoslávie, Maďarska, Albánska, Rumunska, Iraku, Vietnamu a Indie veľké špeciálne stavebné žeriavy so všetkými náhradnými a výmennými súčiastkami.

Tieto žeriavy vyrába Štetínsky závod na výrobu stavebných strojov.

Do Jamajky, Burmy, Afganistanu, Turecka, Islandie a Vietnamu kópiový papier, perká a pásky do písacích strojov.

Do Turecka vŕtačky ako aj násadzky na ručné pily a nožnice na plech.

Do Belgicka, Belgického Konga a SSSR elektrické žehličky.

Do Anglicka, Holandska, Belgicka a Švédska drevené uhlie z Grypského závodu suchej destilácie.

Roku 1913 Štetín preložil vyše 6 miliónov ton. Po prvej svetovej vojne sa preklady znížili na 2 milióny ton ročne. Až v rokoch 1936—1939 v období intenzívnych vojenských príprav sa v Štetíne prekladal 8 miliónov ton.

Naše minuloročné obraty dosiahli 7,3 miliónov ton preloženého tovaru, čo je absolútym rekordom Štetínskeho prístavu v čase mieru. V tranzite Štetín predbehol Hamburg o „dve dlžky“.

O príťažlivosti prístavu pre zahraničné lode rozhoduje okrem iného faktieť kvalita obsluhy lode. A zákazníci Štetínskeho prístavu takto pišu do Moriskej agencii:

„Parchmann Rederei“, Bremen: „...dakujeme za dobrú obsluhu lode.“

Frank Lungnist, Fínsko: „...dakujeme za výbornú a rýchlu obsluhu...“

to závodu vyniesli 350 miliónov zlôtých, čo bolo 47 percent všetkých investičných nákladov pre celý Štetínsky kraj v šestročnom pláne.

Loďstvo „Odry“ pozostávalo v roku 1959 z 15 lugrotavlerov, 17 travlerov a 15 kutrov. A lovilo 22 tisíc ton rýb.

V rokoch 1960—65 „Odra“ dostane ďalších 6 travlerov-chladničiek, 20 motorových travlerov a 5 superkutrov. Päťročný plán určuje na rozšírenie loďstva „Odry“ 675 miliónov zlôtých.

„Gryf“ — národný podnik pre ďalekomorské lovy rýb bol založený v roku 1957. Ale už v tomto roku dodá pre domácu i zahraničnú spotrebú okolo 14 tisíc ton solených sledí. V rokoch 1960—1965 bude mať loďstvo pozostávajúce z 222 lugrotavlerov a jediného alebo dvoch zaoceánskych lugrov.

Roku 1975 ďalekomorské rybolovstvo bude dodávať vyše 190 tisíc ton rýb ročne. V tom istom roku v Štetínskom rybolovstve nájdete prácu okolo 40 tisíc osôb. Ak berieme do úvahy, že jeden pracovník udržuje priemerne 2,5 osoby, tak v roku 1975 bude žiť z rybolovstva v Štetíne okolo 100 tisíc ľudí. A ďalších 100 tisíc z práce závodov obsluhujúcich rybný priemysel.

* * *

Dnes má Štetín 3 vysoké školy: Politechniku, Vysokú školu lekársku a Vysokú školu poľnohospodársku. Na vysokých školách v Štetíne študuje vyše 4 tisíc chlapcov a dievčat.

Okrem toho Štetín má 2 divadlá, filharmoniu, operetu, svoj mesačník a týždenník, dva denníky, rozhlas, 6 tisíc televízorov (program demokratického Berlína).

Najdôležitejšie udalosti Štetína v roku 1959

Návšteva N. S. Chruščova a udelenie mu čestného občianstva mesta Štetína.

Dosiahnutie rekordného prekladu tovarov v prístave — 7,3 miliónov ton; v tom je zahrnutých 1 milión 650 tisíc ton československého tranzitu.

Odovzdanie do úžitku lodenici „Wulkan“, čím sa vytvárajú perspektívny výstavby lodí o nosnosti 18 tisíc BRT. Dokončenie desaťtisíčnika „Janek Krasicki“.

Ústredné slávnosti „Sviatku mora“ s prítomnosťou súdruha Władysława Gomułku, Jozefa Cyrankiewicza a členov delegácie Komunistickej strany Bulharska s prvým tajomníkom Todorom Živkovom a predsedom vlády Antonom Jugovom.

Zvýšenie o raz toľko poľského národného loďstva.

Renovácia hradu Štetínskych kniežat a odovzdanie do úžitku prvej sály na výstupy.

Vypustenie desaťtisíčného motocykla značky „Junak“.

Takto vyzerajú v telegrafickej skratke úspechy jedného z miest na našom západnom území.

NOVE COLNÉ PREDPISY

1. marca t.r. nabývajú platnosť nové colné predpisy, ktoré kladia náročnosti na výrobca a predstaviteľa. Doteraz niektoré druhy tovarov nepodliehali očleniu, keď dovážané množstvo neprekračovalo vlastné potreby rodiny. Colné úrady mali pritom plné právo rozhodovať aké množstvo tovaru je potrebné odoberateľovi, alebo či môže byť určené k obchodovaniu.

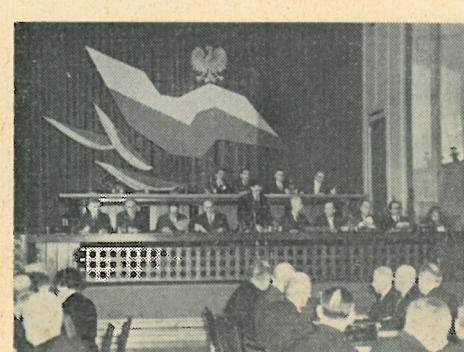
Novými predpismi bolo ustálené množstvo zodpovedajúce potrebám odoberateľa, prípadne členom jeho rodiny, ktoré nepodlieha očleniu.

Napríklad v zhode s novými colnými predpismi nepodliehajú očleniu zásielky citrónov do 10 kilogramov, kon-

denzované mlieko do 5 kilogramov, kondenzované vaříčky (v prášku) do 3 kilogramov, rycinový olej do 0,5 kilograma, invalidzké kreslá, kolečkové kreslá, kočíky (á 1 kus) a počúvacie prístroje pre hluchých do 2 kusov.

Pri prekročení colnej normy, odoberateľ platí patričné clo, avšak len od množstva tovaru, ktoré prekračuje normy stanovené predpismi.

Za zásielky používanej bielizne, konfekcie a iných odevov, pokiaľ váha zásielky neprekračuje 10 kg, clo je 5,— zl za 1 kilogram, keď však zásielka prekračuje 10 kg, za každý kilogram naviac clo vynáša 30.— zl.

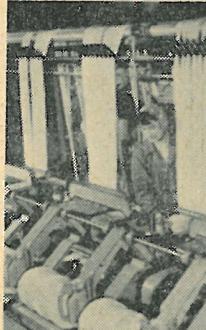

Koncom februára konalo sa vo Varšave plenárne zasadnutie Poľského výboru Národnej Fronty venované otázkam oslav 10. výročia Poľska.

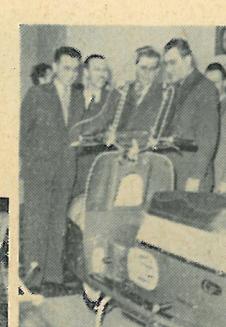
Na fotografii: Predsedníctvo Pléna. Prečítajte si na 6 str. rezolúciu NF.

Každoročne vzrástá spriemyselnenie poľských Západných území.

Na fotografii: Moderné spracovanie vlny v Zaganiu.

Vo Varšave bola otvorená výstava výrobkov Československého priemyslu. Výstava sa tešíla veľkému úspechu.

Rok Chopinovský bol slávnostne zahájený vo Varšave koncertom Artura Rubinsteina dirigovaného Witoldem Witowickim.

Z DOMOVÁ

... Poľsko navštívila maďarská stranicko-vládna delegácia, ktorú viedol prvý tajomník strany János Kádár.

...

... Ukončil sa VI. Chopinovský Konkurs. I. cenu získal Maurizio Pollini (Talian), II. — Irina Zarickaja (SSSR), III. — Taňa Achot (Irán), IV. — Li Min-čan (Čína), V. — Zinajda Ignatjevna (SSSR), VI. — Valerij Kastiel'ský (SSSR).

...

... 10. februára t.r. podpisali ministri zahraničného obchodu SSSR a Poľska obchodnú dohodu o vzájomnej výmene tovarov. Obraty SSSR a Poľska stúpnu na základe tejto dohody v rokoch 1961—65 o 60 percent.

ZO SVETA

... Jednou z najvýznamnejších udalostí bola cesta N. S. Chruščova po Ázijských štátach.

...

... N. S. Chruščov následkom choroby odložil cestu do Paríža. Táto sa uskutočnila dňa 23.3. t.r. Celý Paríž nadšene uvítal N. S. Chruščova.

...

... V Geneve boli zahájené jednania 10 štátov o otázke rozbrojenia.

...

... Slnečná sústava má ďalšiu obežnicu, jejou americký Pioneer 5.

...

... Príšerné zemetrasenie v Marockom meste Agadire bolo príčinou smrti okolo 12.000 osôb.

...

... Sestra anglickej kráľovny Alžbety II. Margareta sa zasnúbila s dvorným fotografiom Anthony Armstrong-Jones.

...

...

...

...

...

...

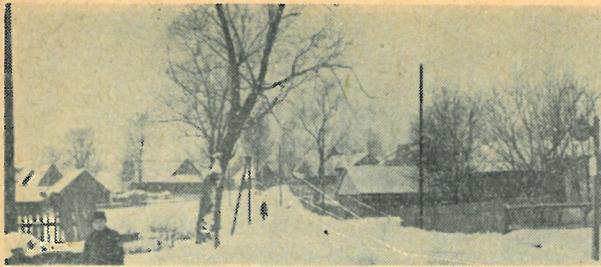
...

...

...

...

...</p

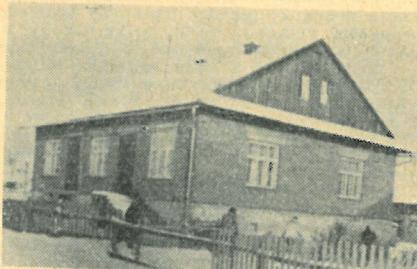
Onedlho sa celkom roztopi sneh a to nielen v Piekieliku. Sneh odhalí všetko, je preto na čase pozrieť si okom dobrého gazdu hospodárstva a začať jarné poriadky.

V úradných miestnostiach Obv. výboru je vždy čulo. Záležitosti vybavuje organizáčny inštruktor UV Spoločnosti. Každý tu nájde pochopenie, radu a pomoc.

Už onedlho z miestneho rozhlasu v Bialce a Jablonke poplynie do zapojených obcí slovenská reč. Je to pre všetkých radostná zpráva.

Predstavujeme vedúceho miestneho rozhlasu v Bialke Mariana Chramica. Teší sa zo zavedenia vysielania v slovenskej reči, predpokladajúc, že získa nových predplatiteľov z radov slovenskej menšiny.

Celá Orava pozná túto budovu. Nachádza sa v nej kultúrna izba a úradné miestnosti Obvodného výboru na Orave.

Známou verejnou pracovníčkou v Ľapszoch Wyžnych, je predsedníčka Ligi Kobiet — Mária Soltysová.

Páčilo sa... táto fotografia je najlepším vysvedčením pre naše súbory.

Na javisko čoraz častejšie sa dostáva nás mladý aktív. V poslednom čase vystupoval v Krakove, v Dome kultury „Pod Baranami“, predvádzajúc to, čomu sa naučil na kurze. Výstupy oznamovala, výborná v svojej úlohe — Lídia Mšálová. Páčilo sa?

V Krakove je niekoľko nových podnikov v ktorých sa sústreduje umelecký život mladých obyvateľov mesta, výtvarných umelcov, spisovateľov, hercov. V poslednom čase bol otvorený nový „priestav“ pre mládež — Pivnica v Krzysztoforoch (bývalý magnácky palác), ktorý bol prispôsobený kulturným účelom. Nie je to prvá pivnica tohto druhu v Krakove, je už pivnica v paláci „Pod Baranami“ v ktorom je Krakovský dom kultúry a v ktorom bola výstava českého skla a slovenskej keramiky. Iniciátormi otvárania takýchto miest, prispôsobených tvoričom úsilí mládeže, sú poprední predstavitelia umeleckých kruhov Krakova.

Otvorenie „Krzysztoforov“ bolo zahájené výstavou známeho krakovského karikaturistu Andrzeja Stopku, ktorého práce sú známe mnohým hlavným mestám Európy. Stopka je veľmi skromným človekom, nesmrne cenénym pre svoju veľkú pružnosť, no a samozrejme pre svoje nesporné veľké nadanie. Tento umelec pomocou jednoduchej čiary spoprtroval mnohé známe osobnosti Krakova a Varšavy, výstižne ukazujúc ich charakteristické črty vo veľmi vtipnej forme.

Pivnice v „Krzysztoforoch“ sú impozantne veľké a majú aj svoje dejiny. Majú sa stať sídlom divadla „Cricot“ známeho starším a mladším obyvateľom Krakova, ktorí mu často tleskali, keď pod názvom „Cricot 2“ vystupovalo v Dome výtvarných umelcov na Łobzovskej ulici.

Zároveň Krakov opäť obdržal známu „Jamu Michalikovu“ v ktorej sa v uplynulej dobe v časoch „Mladého Poľska“ sústredoval kultúrny život mesta. Túto kaviareň, známu z opisu Boya-Želeinského, v ktorej sa stretávali spisovatelia a maliari a ktorej steny sú ozdobené mnohými kresbami, môžeme dodnes obdivovať na Florianskej ulici. Jej vnútajšok, po adaptácii slúži vystúpeniam krakovských hercov zosmešňujúcich moderný Krakov.

Aleksandra Lewicka

KRAKOVSKÉ PIVNICE

REZOLÚCIA

zo zasadania Predsedníctva Ústredného výboru, Hlavnej revíznej komisie a Hospodárskej rady Spoločnosti kultúrno-sociálnej Čechov a Slovákov v Poľsku konaného dňa 7. februára 1960 v Krakove, ul. Dietla 115.

Prezidium Ústredného výboru, Hlavnej revíznej komisie, Hospodárskej rady ako aj predstaviteľa jednotlivých Obvodných výborov a Miestnych skupín prítomní na pohrade venovanej hospodárskej činnosti SKSCaS zistili:

Doterajšie nedostatočné výsledky práce podniku Prodis dosiahnuté v roku 1959 vyplývajú z toho, že organizácia vedenia podnikov, usmerňovanie výroby, hospodárenia materiálom a zvlášť riadenia sa finančno-účtovníckymi zásadami ako aj kontrolo, neboli realizované spôsobom plne zodpovedajúcim potrebám Spoločnosti. Prejavilo sa to najmä v roku 1959. Podnik neupevnil a nedosihol predviadanú stabilizačiu situácie ekonomickej, organizačnej a kádrovej v závodoch, ako aj poukazoval finančné prostriedky na neefektívne investície. Nedostatok povolenia na vedenie hospodárskej činnosti určite ešte zdôrazňoval záporálnu situáciu, ktorá mala miesto v podniku v roku 1959.

II.

V snahe zlepšiť situáciu, Hospodárska rada a Riaditeľstvo zaviedli podstatné zmeny v spôsobe riadenia podniku.

V oblasti organizácie zároveň Rada ako aj podnik zaviedli nové stanovy, ktoré popisujú oblast ich činnosti ako aj kompetenciu. Riaditeľstvo podniku je úplne samostatné, je

zodpovedné za vedenie podniku. Hospodárska rada má dozorčiu funkciu. Riaditeľstvu sa ukladá, aby s okamžitou platnosťou upravilo plány administratívnych pracovníkov a robotníkov v súhlase s kolektívou zmluvou predkladajúc návrhy pátriacim úradom za účelom schválenia.

V oblasti kádrovej nastali zmeny zároveň v Riaditeľstve ako aj v jednotlivých závodoch. V závodoch boli disciplinárne prepustení nespôsobírací pracovníci. Bude sa dôsledne pokračovať — po preverke pracovísk — v likvidácii prebytočných administratívnych a robotníckych pracovníckych sil.

V oblasti účtovnícko-finančnej prípravy a uregulovať prevedenie uzávierky za rok 1959. Zároveň boli začiatky práce nad zavedením jednotných foriem účtovníctva a finančného hospodárenia na základe jestvujúcich predpisov ako aj bola zavedená finančná disciplína.

V závodoch a na pracoviskách bola zavedená disciplína práce pri zavedení zároveň technicko-ekonomických hlásení v súhlase so základnými ekonomickými ukazovateľmi.

Pokladá sa za správne, účelné a potrebné pokračovať v hospodárskej činnosti SKSCaS. Preto, aby hospodárska smerovala k uskutočneniu úloh vytyčených Spoločnosťou je treba čonajskôr uregulovať:

— Záležitosť získania povolenia k vedeniu hospodárskej činnosti, ktorého nedostatok podstatným spôsobom znemožňuje činnosť a stabilitu práce v podniku.

— Záležitosť uvoľnenia od dôchodkovej dane na rok 1958–59. V tejto záležitosti je potrebné radikálne a pozitívne vyriešenie. Nedostatok rozhodnutia vplyva záorne na činnosť podniku a situáciu SKSCaS. Za týmto účelom je treba opäťovne sa obrátiť na kompetentné vládne orgány.

— Ako aj previesť likvidáciu podniku „Prodis“ Spoločnosť s obmedzeným ručením. Táto činnosť môže byť prevedená po uzískaní povolenia na hospodársku činnosť. Ako likvidátora sa určuje mgr. B. Włodarskiego.

— Predloženie uzávierky podniku za rok 1959 v čonajskoršom termíne spôsobom nariadeným patrónými predpismi ako aj povolenie za týmto účelom účtovníkov — expertov.

— Dalšie investície môžu sa prevesti len vtedy, ak budú dokončené a plne uhradené započaté investície. Avšak prvenstvo v tomto maju stolárska a sklárska dielňa a potom investície schválené Hospodárskou radou na schodzí dňa 5. júla 1959 roku.

Ústredný výbor SKSCaS
Hospodárska rada

KEĎ SOM BOL CHLAPCOM

Ked' som bol chlapcom, boli veru horšie časy ako dnes, lebo sme sa neučili a nechodili do školy tak, ako deti dnes. Teraz majú deti oveľa viac možností ako v mojej mladosti, lebo vďaka našmu ľudovodemokratickému zriadeniu, každé dieťa môže navštievať bezplatné školu. Kedysi som chodil do školy od 2. novembra do 2. mája, bolo to veru krátke učenie a k tomu ešte sme nepoznali jazyk, veda našou materinskou rečou bola slovenčina. A nie každý si mohol dovoliť posieľať dieťa do školy. Ja som navštievoval školu len 4 zimy, lebo moj otec odšiel na vojnú (bolo to v roku 1914) a musel som pomáhať matke a mladším súrodencom. Taktôľ sme sa trápili až do roku 1918 kedy sa môj otec vrátil. Tú zimu som ešte prezimoval doma, ale potom som musel ísť do služby k boháčom, lebo doma som sa nemal z čoho užiť. Keď som pracoval a trápil sa až do roku 1937. Neprajem žiademu dieťaťu takú službu ako bola moja, pracoval som musel ako otrok a to len za stravu a za sáty, ktoré som dostával. Chudobný som aj dnes, lebo som sa oženil tiež s chudobnou a u nás v horských oblastiach je pôda nie práve najlepšia, málo sa toho urodi, takže roľníci musia pracovať aj inde, aby sa mohli užiť. Ale aj s tým sú tažkosti, lebo nikde na blízku nie sú žiadne továre až v Nowom Targu a tam zase nemáme viacové ani autobusové spojenie. Jeden z mojich synov pracuje v bani v Rybníku a druhý je v banskom učilišti v Jaworze, dúfam, že sa im bude už ľahšie žiť ako mnene. Mám ešte jedno dieťa a preto obraciám sa na redakciu s prosbou, aby ste mi dopo-

Nová škola v Harkabuze

mohli k umiestneniu mojej dcéry v nejakej odbornej škole. Základnú školu ukončila s dobrým prospechom a preto by som bol rád, ak by možna pokračoval v učení. Dúfam, že mi pomôžete, za čo Vám vopred ďakujem. Pri tejto príležitosti posielam fotografiu našej novej školy, na ktorú sme veľmi hrdí. Naše deti nemusia už chodiť do starej školy, ktorá bola nevyhovujúca. Za výstavbu novej školy vďačíme našmu ľudovodemokratickému zriadeniu.

Pripojujem srdiečne pozdravy o vopred ďakujem za vybavenie mojej prosby.

GOGOLAK KAROL

Od redakcie: Pomôžeme Vám pri výbere odbornej školy pre Vašu dcéru, ako aj pokiaľ nám to bude možné pomôžeme jej, aby sa do tej školy dostala. Podrobnosti uvedieme v liste.

HUTA LENINA

V tomto roku by mala huta spracovať 1,5 mln ton ocele, t.j. v porovnaní s rokom 1937 toľko ako vtedy celoročné spracovanie surovej ocele.

Riaditeľ výstavby huty Ing. J. Girtler: O rozmeroch už vykonaných prác svedčí 140 tisíc ton strojov a zariadení ako aj skoro 160 tisíc ton ocelovej konštrukcie namontované v oddeleniach, ktoré už začali výrobu.

Ekonomický riaditeľ huty Ing. W. Kunstler: Huta Lenina, kto-

rá doteraz stála náš štát skoro 11 miliárd zlôtých začína prinášať zisky. Behom posledných troch rokov t.j. od roku 1957 prišela huta Lenina k celkovému národochospodárskemu príjmu sumou 2.400 miliónov zlôtich a amortizačiou zariadení, ktoré sú tu inštalované. Zisky kombinátu budú sa zvyšovať každý rok. Napríklad akumulácia huty vyniesla 632,5 mln zlôtich a tohočne mala byť o skoro 200 mln zlôtich vyššia.

NA SCÉNE KRAKOVSKÉJ GROTESKY

Nepochybne jedným z najlepších poľských satírikov mladého pokolenia je Sławomir Mrožek, autor viacerých zaujímavých románov a poviedok, ktoré mali úspech nielen v štátach Ludových demokracií, ale aj na Západe. Tento mladý a nadaný karikatúrista, básnik a satirik je obľúbencom Krakovčanov. V Krakove študoval, v krakovskom „Dzienniku Polskim“ robil prvé kroky v novinárskom umení, v krakovskom literárnom prostredí našiel výhodnú atmosféru pre svoju zaujímavú a naskrž individuálnu tvorbu.

Niekto Mrožkove literárne práce využil poľský film, iné vyšli knižne a ešte iné ako napr. „Útrpenie Petra Obeya“ našli sa na scéne.

Mrožek, ktorý navštívil nedávno Ameriku ako štipendista, mal tam (i v NRF) niekoľko vydavateľských návrhov. Jeho divadelná hra „Policajti“ získala si v zahraničí veľký úspech.

V poslednom čase krakovské bábkové divadlo „Groteska“, známe aj v Československu, Rakúsku, SSSR a v iných štátach (založené na podobných formách interpretácie ako české Skubovo divadlo či sovietske divadlo Obrazcova) nacvičilo hru „Útrpe-

nie Petra Obeya“ v režii riaditeľa divadla Zofii Jaremovej a scenografií Kazimiera Mikulovského. Jedinečné výtvarné riešenie, efektne figurky prispôsobené Mrožkovým typom a originálna fabula — to sú hlavné hodnoty Mrožkovej hry, nachádzajúce živú ozvenu u krakovských divákov.

Obsah hry je nasledovný:

Peter Obey žije si spokojne so svojou rodinou až istého dňa jeho pokoj naruší daňový výberca, potom minister a napokon riaditeľ cirkusu, ktorí ho presvedčajú, že v jeho kúpeľni je tiger. A tak Obey utráca svoj rodinný pokoj. Záujem o tigra je taký veľký, že odteraz celú svoju energiu vynakladá na märne vysvetľovanie a presvedčanie. Unavený tým všetkým, najprv sa bráni, potom prichádza k názoru, že takto už musí byť a keď maškoniec ho žiadajú, aby on, ako majiteľ bytu chytil tigra — Obey ako anjel odletuje do neba.

V čom spočíva význam tejto hry? Autor chcel zobraziť život priemerného človeka, ktorý stratil to, čo mal najdrahšie — osobný život.

Aleksandra Lewicka

Koľko hodín denne má spať dospelý človek?

Najčastejšie 7 až 9 hodín. Potvrdzujú to pozorovania z r. 1955 u 100 členov anglickej výpravy v Arktíde, ktorým ponechali voľnosť spánku po celý rok. Ale nie je možné určiť všeobecnú zásadu; jedni potrebujú 10 hodinový, kým druhým stačí 6 hodín. Napoleon spával v noci iba 4 hodiny, avšak podľa záznamov vtedajších historiografov mal vo zvyku absolvoval v priebehu dňa niekoľko krátkych spánkov. Podobne i starci spia kratšiu dobu v jednom kuse, zato častejšie si podriem cez deň.

A čo diefa?

Štatistiky zostavené profesorom Kleitmanom z Chicaga na základe pozorovania 60 novorodeniatok ukazujú, že priemer spánku do šiestich mesiacov je 15 až 16 hodín denne. Počet hodín spánku sa potom znižuje ako diefa rastie, takže u 5 ročného diefa sa počíta najviac 12 hodín denne.

Ako dlho možno vydržať bez spánku?

V januári t. r. americký reportér Peter Tripp vydržal v sklenenej kabíne 200 hodín bez spánku, vystavený pohľadu početného obecenstva. Pred niekoľkými rokmi aj profesor Kleitman nezaspal po 7 dní, aby študoval účinky sám na sebe.

Je pravda, že spánok pred polnocou je blahodárnnejší?

Pozorovania získané metódou elektro-encefalografickou ukázali, že lúče delta, ktoré charakterizujú hlboký spánok, sa objavujú asi po hodinovom spánku. Nezáleží na tom, na ktorú dennú alebo nočnú hodinu pripadá začiatok spánku. Keďže vo väčšine prípadov sa ukladáme k spánku pred polnocou, vytvorila sa laická mienka, že hodina spánku pred polnocou sa rovná dvoma hodinám po nej.

Možno nejak bojovať proti nespavosti?

„Spaf“ — hovorí Bergson — „znamená stratiť záujem“. Všetko, čo upútava

našu pozornosť v bdelosti (čítanie, duševná práca, starostlivosť), môže vyvoláť neschopnosť spať (nespavosť predormitionálna), alebo pokračovať v spaní (nespavosť postdormitionálna). Ako máme teda upraviť podmienky, aby boli najvhodnejšie pre spánok? Ak nás spánok oddáluje od sveta myšlienok a starostí, platí aj opak, že odpútanie pozornosti od toho sveta umožňuje príchod spánku. Nuda, jednotvárnosť, opakovanie tých istých rytmov môže prispeť k oslabeniu stavu bdelosti. Počítanie, odriekavanie uspávaniek alebo rýmovanie sú vyskúšanými metódami. Moderný spôsob uvoľňovania pozostáva z cieľavedomého postupného uvoľňovania svalstva každej časti tela, pôsobením vôle je to však len akýsi druh uspávajúceho prostriedku, bez nebezpečenstva zneužitia. Nemáme metódu, ktorá by bola všeobecne platná.

Sú fažké jedlá a káva škodlivé pre spánok?

Tažké jedlo použité krátko pred spánkom, spôsobuje zvýšenú námahu žaludka a svalstva trávacieho orgánu. Táto námaha vyvoláva únavu vnútorného nervového systému, čo potom rušivo pôsobí na odpočinok. Káva je drážidlo, ktorého účinok môže byť u každého odlišný. „Ak sme presvedčení, že káva nám ruší spánok“ — hovorí Kleitman — „skutočne sa to stane“.

Prečo niektoré druhy hľuku rušia viac nás spánok, ako iné?

Pomocou ampliónu možno merať intenzitu zvuku, potrebného k zobrazeniu spiacich. Platí všeobecná zásada, že hranica „sluchového dráždenia“ je v spánku posunutá päťnásobne vyššie ako v bdelom stave. Ten istý hľuk niekoľkokrát opakovany, stráca „schopnosť zobúdzať“. Tým si vysvetľujeme, že môžeme spať vo vlnku alebo v inom hľúnom prostredí. Každý z nás je však citlivý na určité druhy hľuku. Bergson uvádzá prípad ženy, ktorú neprebuďil rachot bombardovania, ktorá sa však o niekoľko sekúnd neskôr zobudila na pláč svojho dieťaťa.

Aká je najvhodnejšia poloha pre spánok?

Zo sto detí predškolského veku, podrobenných pozorovaniu na chicagskej univerzite, 31 detí spalo na pravom boku, 29 na ľavom, 27 na bruchu a 13 na chrbe. Ďalšie podobné pozorovania potvrdili, že až 60% ľudí spí na pravej strane. Profesor Kleitman však uvádzá, že najsprávnejšia poloha v spánku je tá, ktorá nám najlepšie vyhovuje. Sám je vrah presvedčený, že spánok je osobou vecou každého z nás a nijaká posť alebo prikrývka nemôže nám samu o sebe zaručiť spánok.

Sníva sa nám každú noc?

Áno, odpovedajú odborníci. Každý má sny každú noc, lenže vo väčšine prípadov sny zabúdame. Priemerná dĺžka ich trvania je približne štvrt hodiny, môžu sa však predĺžiť i na dobu jednej a pol hodiny. Pozorovaním očí počas spánku a elektrických vln vysielaných mozgom, bolo umožnené získať tiež fakt, odporejúce doterajším názorom.

V PET Z MILIÓNU

„Chodím po Praze již viac než třicet let. Prohlížím si lidi, někdy jdu za nimi, snažím se zapamatovat si jejich tváře a způsob chůze, chci poznat jejich povahu a způsob života v hlavním městě. O těchto osobách komponuji různé historie...“ tak mluví Vladimír Kalina, spoluautor scénáře filmu „Pět z milionu“ (polští titul „Co tydzień niedziela“).

Zivot obyvatel velkého města, a to nikoliv z jeho krásných, čistých ulic centra, ale lidí, bydlících kdesi na předměstích — to je bohaté a stále zajímavé téma, kterého československí filmáři již nejednou využili. Připomeňme si několik takových posledních čs. filmů, které jsme viděli v našich kinech: Žižkovská romance (Romans na předměstí), a Ta na konečné (Przystanek na periferiach).

Ve filmu „Pět z milionu“ je pravidlivá atmosféra malých domků na předměstí a obyčejný, každodenní život jejich obyvatel pokázán neobyčejně pravdivě a svědčí o velkém pozorovatelském talentu tvůrce filmu — režiséra Zbyňka Bryncha.

Film nemá hlavní motiv. Skládá se totiž z pěti novel a vlastně z pěti epizod.

První novela „Mistr a jeho dvacátý učedník“ nám ukazuje neporozumění mezi starým, hádavým mistrem a jeho sedmnáctiletým učněm. Nepřejemná nehoda je přinutí k vzdálení pomocí a přivede je ke shodě.

Mladí manželé se poznali na den Sv. Bonifáce a o jejich nehasnoucí lásce vypráví novela „To zavinil Bonifác“.

V následující epizodě „Ze svatby na svatbu“ poznáváme dva muzikanty, kteří si přivydělávají hraním na svatbách. Když se setkají s opravdovým uměním, zastydí se a začnou pochybovat o hodnotě své dosavadní „tvorby“.

Novela „Každý týden neděle“ vypráví o starém důchodci, který se stará jak jen může, aby si přivydělal trochu peněz. Někdy ukazuje turistům Prahu, jindy zase pracuje jako statistka ve filmu. Všechny své peníze si ukládá. Beze slova odevzdá vše své peníze synovi, který potřebuje ještě trochu na koupi auta. S netrpělivostí čeká otec na den kdy jeho syn jej autem vyvezne na výlet. Když však přichází vytoužená neděle, ukazuje se, že z pojízdky nic nebude, protože syn místo otce vezme na výlet svého šéfa a starýček se musí pro nedostatek místa vrátit domů.

Kateřina je mladickým děvčátkem a po prvé v životě se zamiluje. Zdali její láska bude trvalá — o tom nám bude vyprávět poslední novela filmu „Pavučina“.

Kromě jiných, známých herců uvidíme ve filmu oblíbeného herce československých diváků — Jaroslava Marvana, který je i polským divákům velmi dobře znám. Poznáme také nově objevenou Karlu Chadiarovou v jejím filmovém debutu (v povídce „Pavučina“) a jednu z hvězd čs. filmu, roztomilou Valentínu Thielovou, (manželku v povídce „To zavinil Bonifác“).

Jistě se Vám, milí čtenáři, kteří se půjdete na tento film podívat, bude velmi líbit.

Z KULTÚRNEHO ZAPISNIKA

... Poľsko je desiate v poradí v prekladoch z francúzskej literatúry. Na prvom mieste je Nemecko.

... Na prvom mieste medzi autormi, ktorých diela sú prekladané do poľštiny je Jules Verne. Je to svedový rekord (122 prekladov), nasledujú diela Shekspera, Gorkého, Tolstoja, Dostojevského, Alexandra Dumasa, Balzaca a Viktora Hugo.

„Quo vadis“ od Henryka Sienkiewicza je najpopulárnejšou knihou v Holandsku, kde bolo vydané v preklade Johana M. Palma.

... Verše Márie Komornické boli vydané v preklade Vlasty Dvořáčkovej pod názvom „Na písťálke“.

... V novom vydani učízajú sa kniha Boleslava Prusa v srbskine v Belgradu a v ruštine vydané Vydatelstvom krásnej literatúry.

*

PREJAV MINISTRA ADAMA RAPACKÉHO

Minister zahraničných vecí Adám Rapacki vo svojom prejave o medzinárodnej situácii a zahraničnej politike vlády Poľskej ľudovej republiky prednesenom v Sejmie povedal o.l.:

Sme svedkami hlbokých a pre všetkých viditeľných zmien v medzinárodnej situácii. Stojime pred novými významnými udalosťami, ktoré sa môžu

pričiniť o to, že rok 1960 stane sa rokom rozhodujúceho pokroku na ceste „od studenej vojny“ k trvalému mierovému spoluzávieraniu.

Rozvoj vedy a techniky XX. storočia čoraz zrejme dokazuje, že vojna a zbrojenie sú absurdné. Ale svet sa neriadi čistou logikou. Príkazy zdravého rozumu iba vtedy môžu rozhodnúť o priebehu udalostí, keď sa nájdú spoločenské sily schopné bojať za ich víťazstvo. Také sily už dozreli a prejavili sa v posledných rokoch v predtým neviđanej mieri. A to je základný fakt. Rozhoduje o nom vzrast svetových sôl socializmu a predovšetkým rozvoj svetového socialistického systému.

Cieľom poľskej zahraničnej politiky je slúžiť záujmom národa, tzn. nadávať stoky s inými štátmi a — podľa možnosti nášho štátu — získavať vplyv na medzinárodné vzťahy, tak, aby boli zaručené čo najlepšie vonkajšie podmienky pre posilenie bezpečnosti, pre mierový rozvoj a pre socialistický rozvoj Poľska.

Tak rozvíjať naše vzťahy s inými štátmi a tak vplývať na medzinárodné vzťahy môžeme iba ako štát socialistického tábora, iba v podmienkach neutálneho vzrastu sôl socialistického tábora a jeho vzrastajúceho vplyvu na rozvoj medzinárodnej politiky.

Chceme byť a sme aktívnu silou socialistického

tábora, to je základ poľskej zahraničnej politiky. Pri našich vzťahoch s rôznymi štátmi riadime sa následovnými zásadami: internacionálizmus a jednota vo vzťahoch k socialistickému štátom, solidarita v otázkach mieru a národná nezávislosť vo vzťahoch, ktoré vznikli a vznikajú na troskách kolonializmu, konštruktívne mierové spolužitie vo vzťahoch

so všetkými štátmi, ktoré majú iné spoločenské zriaďenie.

Naše vzťahy so Sovietskym sväzom — prvým socialistickým štátom a hlavnom silou svetového socialismu, našim susedom a spojencem ešte nikdy neboli také dobré ako v súčasnosti.

Utužuje sa spolupráca s ostatnými dvomi našimi susedmi — s Československom a NDR. S obidvojmi týmito štátmi okrem všeobecných zásad boja našho tábora spája nás blízka spolupráca v boji s agresívou a revanšistickej politikou vlády NSR a v početných problémoch súvisiacich so správnym uložením vzťahov v strednej Európe.

Utužuje sa taktiež naša spolupráca s inými európskymi štátmi socialistického tábora.

Rozvíjajú sa priateľské vzťahy a spolupráca so socialistickou Čínskou ľudovou republikou, ktoré majú pre nás veľký význam.

Hovoriac o poľských vzťahoch s Juhosláviou, minister Rapacki vyhlásil, že sa úspešne rozvíjajú v rôznych oblastiach. Dúfame — povedal minister Rapacki — že juhoslovanská strana sa príčiní o nové zblíženie rovnako s Poľskom ako aj s inými socialistickými štátmi. To zblíženie je v záujme oboch strán, v záujme mieru a socialismu.

Poskytujeme neustále spolu s celým socialistickým táborm podporu oslobodeným a oslobodzujúcim sa národom z koloniálnej závislosti a to rovnako na fórum OSN ako aj vsade kde máme na to možnosť.

Zregulovali sme a polepšili v značnej mieri rozvíjajúce sa vzťahy Poľska s veľkou väčšinou štátov Západnej Európy a Ameriky.

Nazdávame sa, že naše vzťahy so škandinávskymi krajinami môžu byť príkladom konštruktívneho, mierového spolužitia štátov o rozličných spoločensko-politickej systémoch.

Vždy sme prikladali veľký význam hlasu Francúzska, ako významného činiteľa, ktorý sa pozitívne môže príčiniť o zachovanie mieru a bezpečnosti v

Európe. Takým Francúzskom rovej stabilite a zárobkami žiato-francúško-priateľstvom.

Sú otázky a politika eúzksa odlišnosť pokusená a výhore uskutočneniu ulného zájmu pokladáme a fakt, na situácii, keď konečne mových expa

Porážka už sú v Alžíre — že otvára alejsemu ského problémach plne národnov.

V niekoľkých rokoch daf nesporné poľsko-a-hoch, najmä kultúrnej oblasti... Chceme došlo záciací vzájomodarských výhodne pre by bolo týmto odstrániť, ktoré z Poľska do nákupy v

Počítame o primihoráčkovo, korunovača často bude zavŕšená výsledkom nebude kázať v tých vztahov.

Snažíme sa snažiť zo rová spojeniaviasou.

V posledných rokoch daf v rôznych orga-nených Poľska ostného v trvalo podporu štátov témach a pri najrôlenejšej skupin — bane úspech ako aktívnej stáleho mierovú ko

aždý Polák, ktorý se dostane do styku s Čechy, s jejich jazykem, literatúrou nebo lidovou tvorbou musí nabyť dojem, že nás spojují veľmi úzké kulturné vzťahy, zdôraznené neobyčajnou podobnosťou jazyků, mnoha společných rysy v rozvoji písemnictví, veľkou podobnosťou lidového tvorby i hmotnej lidové kultury. Takový stav všetci je výsledkom starých a dlouhých svazků, vycházejúcich ze společného slovenského pôvodu, z odvækého zemepisného sousedství, ktoré sa stalo v průběhu historického vývoje obou týchto národov základom jejich vzájemného pôsobení.

Pri rozboru česko-poľských kulturních svazků musíme si uvědomit, že se skládají ze dvou vrstev. Jednu tvorí odvěké vlastnosti, že oba naše národy zdôdzily z doby, kdy naši predkové byli složkou jednoty, zahrnujúcej všechna slovenská plemena a mezi nimiž tvořili s předky Slováků, Lužických Srbs a Polabských plemen úze zpřízněnou západoslovanskou skupinu. Z tecto prastarých dob, o nichž se nám nedochovaly žádné písemné historické doklady, zdôdzili Češi a Poláci nejenom řadu prvků z oblasti hmotnej i duchovní kultury, ale především zásadní rysy jazykové stavby, jež jsou na jedné straně společné všem Slovanům a na straně druhé přiznačné jen pro jazyky západoslovanské na rozdíl od jazyků východních a jižních Slovanů. Je nesnadné pouštět se bez nezbytné vědecké průpravy do úvah a vypočítávání všech vlastností západoslovanských jazyků, vlastnosti jež způsobují, že jazyky český a poľský jsou si zvlášť blízké, při čemž podobnost je tak značná, že v praxi se mohou Češi a Poláci dohovořit i bez předchozího studia týchto jazyků. Tato skutečnost bezpochyby usnadňovala vzájemné kulturní a politické styky Čechů a Poláků již od pradávna a přispěla k vytvoření zvlášť úzkých kontaktů v oblasti výměny kulturních statků, kontaktů, ježichž odraz se výrazně projevuje v obou jazyčích. Tato výměna tvorí druhou, historicky již zachycenou fazu polsko-českého kulturního soužití.

Její počátky sahají až k úsvitu dějin polského státu, kdy první z historicky známých polských vladářů Měško uvedl Poľsku na širší dějinný fórum. První krok na této cestě vykonal tento kníže, když se spojil úzkými dynastickými svazkami s Přemyslovcemi, vladářmi již tehdy silně vyhraněného českého státu. Tento moment, manželství Měška s Doubravkou, dcerou českého knížete Boleslava, dokonce předstihl — i když jen krátce — příchod křesťanství do Poľska, jež polský kníže přijal českým prostřednictvím. A to otevřelo cestu první mohutné vlně českých kulturních vlivů na polském území. Tyto udalosti, pro dějiny Poľska epochální, spadají do let 965–966, můžeme tedy bez nadsázkového hovořit o tisíciletí polsko-českých kulturních vzťahů.

První vlna českých vlivů na utvárení kulturního života v Poľsku, související s příchodem křesťanství do Poľska českým prostřednictvím, zanechala v našem jazyku silnou usazeninu, která v něm zůstala v rozsahu bezpochyby ne-příliš menšího do dnešního dne. Češi, díky své zemepisné poloze, posunuté k západu daleko více než Poľska, byly vystaveny nejméně o jedno století dříve vlivům západoevropské kultury, ježichž hlavní šířitelkou byla tehdy římská církev. Křesťanství v českých zemích vzkvétalo již ve druhé polovině IX. století, v době rozmachu Velkomoravské říše pod žezlem knížat Rostislava a Svatopluka. První z nich

nelibě nesl, že v jeho státě se šíří křesťanství prostřednictvím německých kněží, což napomáhalo pronikání německých politických vlivů, a proto povolal do země jako protiváhu nábožné řecké mnichy z balkánské Soluně, bratry Konstantina-Cyrila a Metoděje. Tito přinesli s sebou církevní knihy v řeckém obřadu, avšak přeložené a sepsané ve slovenském nárečí svého rodného kraje. V tomto jazyku začali také mše a hlasat slovo Boží. Slovenský obřad a liturgický jazyk, vytvořený Soluňskými bratry, upraviděl nezdomácněl v českých a slovenských zemích, zanikl spolu s pádem Velkomoravské říše, ale zanechal po sobě hlubokou stopu v podobě slovenského náboženského a církevního terminologie, která se sice opírala o juhoslovanské jazykové prvky, přešlepené z Balkánu, ale přesto se ujala na české půdě a stala se

Dr Lehr-Spławiński

TISÍCILETÍ KULTURNÍ VZÁJEMNOSTI

trvalou složkou slovní zásoby českého jazyka. Je tedy zcela pochopitelné, že když čeští kněží o téměř 100 letech později, v době pokřesťanství Poľska, hlasali v Měškově státě novou viru, používali nejen svůj mateřský jazyk — tehdy ještě více srozumitelný Polákům než dnes — ale také v Čechách již běžnou nábožensko-církevní terminologii slovenskou, která se odtud ujala i v Poľsku. Proto mezi výrazy, jež polská mluva užívá od pradávna dodnes k označení věcí a osob souvisejících s náboženstvím a církví, ohromná jejich většina — více než 70% — má formu shodnou s českým jazykem. Svědčí to o tom, že se dostaly do polštiny českým prostřednictvím. Patří sem takové výrazy, jako např. papír, biskup, arcibiskup, prařat, opat, mnich, proboscisz, kaplan, przeor, košciol, oltarz, chrzest, krzyz, msza, post, bierzmo-wanie, nieszpor. Všechny tyto výrazy, jež si náš polský jazyk vypůjčil z češtiny, jsou svědčí o tom, že v době pokřtění Poľska byly české kulturní vlivy velmi silné a že čeští kněží hráli neobyčejně významnou úlohu při obracení polských lidových mas na křesťanství. České vlivy pokračovaly během celého středověku a dokonce postupně síly, neboť tehdejší Čechy, v období svého státního a kulturního rozkvětu ve 13. a 14. století, značně předstihovaly Poľsko v oblasti osvěty a písemnictví. V době, kdy se v Poľsku teprve začaly objevovat nesmílé pokusy o uvedení rodiné mluvy do písemnictví, prozívaly Čechy ve 13. — 14. století bujný rozvoj nejen církevního písemnictví, ale i písemnictví světského, což nemohlo zůstat bez vlivu na vzmáhající se duchovní život v Poľsku. Proto také vliv českého jazyka se projevuje zvlášť výrazně v nejstarších památkách polského písemnictví.

Jak se zdá, spadá nejsilnější expanze českých vlivů do 15. a první poloviny 16. století, kdy čeština pronikala do Poľska nejen cestou spisovnou, ale přinášela ji s sebou i vědec a spisovatelé, z nichž některí se snažili křísit v Poľsku nábo-

ženské reformy, vzmáhající se v Čecháchana Husa a jiní zase byli jejich odpůrci a museli ch tlakem uchýliť do ciziny. Velký počet českých hejdušů usilil na Krakovské universitě, založené Kazimírem Velikým a obnovené a rozšírené v r. 14. Na druhé strane zase královský dvůr Karla IV. jeho národního stupcu byl v Evropě centrem plným lečenského života a působil na vyšší sféry polského významného vlivu na život i jazyk osvícených páh, většinu z ního typu týmto vlivy.

Politické a náboženské spory i vnitřek v 15. a 16. století otrávily českým státem, a kašlivá pořádka, kterou český národ utrpěl na Bi počátku 30 leté války v r. 1620, přefala na do kulturního rozvoje českého národa a jeho myšlenkost. Osvobozené, vlastenecky uvědomělé české vrstvy byly vyhodnoceny, bezohledná politická a soce, která našla živoucí půdu za vlády vitézových potlačovavých všemi způsoby projevy samostatného života národní české tvorby téměř zanikla a t. zatlačený do pozadí šlechtou a měšťanstvem, když výlučně jen ve vesnicích, mezi prostým lidem ústí při něm vytrval a dochoval rodinu mlsí časy. Za tecto podmínek kulturní styky mezi Poľskem a skoro na dvě století téměř zcela pohasly, vpravdu pronikl určitý počet českých politicky významných emigrantů, kteří uprchli z vlasti před paním, ale byli to převážně představitelé jinověkých, např. Českých bratří, mezi nimiž byli sice časti jedinci (jako byl vědec, pedagog a filosof Jan Amos Komenský) ale nesli se úže s polskou společností a vlastní oblastí neovlivnili své polské okolí hlučence literární či jazykové.

Teprve na přelomu 18. a 19. století re obdobě tecto vztahů, v době kdy se český národ dvoustaletém kulturním odmlčením začal probouřit. Obrozující se české písemnictví a spisovná česky ovšem neomezovala svou základnu na tradice 17. století, musely si hledat novější vzory, které by mohly proti vševeládnemu náporu německiny. Tehdejší ti si vydobyli nehnynoucí zásluhu o obrodu česka, české spisovatelé v prvních desetiletích 19. stol. dali tedy významné výrazy v jazyčích bratrských slovenských, tecto přirozených zdrojů obohacování a osamotak dlouho již zanedbávané spisovné češtine. Především samozřejmě jazykům, jež byly vnu mez Slovany nejvýspější — polštině a ruščině hojně čerpali jazykový materiál tehdejší čeští a vědci. Z autorů, kteří nejvíce čerpali z polských materiálů uvedeme básníkera Jana Kollára a Václava Hanky, z prozaiků a dramatika Františka Palackého. Jejich prostřednictvím českého jazyka četné výrazy polského původu mnohé se udržely trvale v české spisovné mluvě na příklad taková slova: dostup a dostupný, ok, uskutečnit, záměr, chrabrý, příroda.

V současné době polsko-české vztahy, o vztahy polsko-slovenské jsou stále bližší a tradicné působení polské a české kultury i nadále pokrospěchli lidu v obou bratrských zemích.

pelujeme do nich o dalszy ofiarny wysilek.

Plenum Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu ustala jasne zasadne wytyczne dzialalnosci jaką Front Jedności Narodu i skupione w nim sily rozwijaja beda w pierwzym roku obchodow, zaleca:

1. Zwołanie w najbliższym czasie posiedzeń Komitetu Frontu Jedności Narodu w celu wszestronnego omówienia problematyki obecnego pl

úkymo vlast Francúzska do diela miestneho francúzsko-francúzskeho konkrétnym životným zároveň konkrétnym tradičnému je na Francúzska na poľské zároveň.

V ktorom sa politika Poľska a Francúzska smotri pokusom s atómovou výbuchu uskutočnený napriek uzneseniu hromadzenia OSN za negatívny fakt, najmä v súčasnej sa bola konečné zanechanie atómových sil v Alžírsku — dôfame cestu klesajúcu vyriešeniu alžírskemu mieru plného samourčenia.

ich posledných rokoch bolo možno baťať v polsko-amerických vzťahoch v hospodárskej, kultúrnej a vedeckej oblasti aby došlo k plnej normalizácii spolárskych vzťahov. Zvlášť obe sily by bolo to, keby Spojené USA a Poľsko nákupy v USA. s tým, a mnohoročné úsilie poľskej avráťať si poľského pokladu z Kanánu iba čiastočný výsledkom ďalších výsledkov a tento projev už vyskávať v utváraní vzájomných obchodov. a bude sa snažiť zaistovať a rozšíriť Poľsko vlastnosťach. Ich poslední roky vyskávali Poľsko svoju činnosť medzinárodných organizáciach. Zviedlo Československého výboru OSN, vyskávali súmi štátov o rôznych systémach a najrýchnejších politických sily neprvne úspechom nášho štátu, existencie.

Už 10 rokov vláda kancelára Adenauera v NSR konsekventne uskutočňuje politiku smerujúcu k vzkrieseniu imperialistickej a militaristickej nemeckej štátu. Táto politika sa opiera na imperialistickej a militaristickej silách v Západnom Nemecku, na nacionálistickej, šovinistickej a revanšistickej elementoch. Všetky tieto sily a elementy snažia sa posilovať a rozvíjať pomocou teritoriálnych nárokov voči Poľsku, revanšistickej propagandy a patričnej výchovy spoločnosti.

Vyzbrojenie Západného Nemecka postupuje o.i. i preto, aby sa vytvorila situácia uskutočnených faktov skôr, než dôjde k porozumeniu; preto sa urýchľuje vyzbrojenie NSR, aby sa sťažilo toto porozumenie.

Možno otvorené vyhlásenie: hranice Poľska sú dosťatočne zabezpečené. Západněmecký revanšizmus je predovšetkým nebezpečný ako základný element celkovej západonemeckej imperialistickej stratégie, ktorá rovnako ohrozuje Východ ako Západ, lebo ohrozuje mier.

Sovietsky sváz po porozumení sa s NDR, Poľskom a inými štátmi predložil návrh uzavretia mierovej zmluvy s Nemeckom. Uzavretie tejto zmluvy bolo by veľkým krokom napred na ceste zmierenia a napäťa a veľkým príspevkom k stabilizácii mierových vzťahov v Európe.

Ale ak aj napriek všetkému sily „studenej vojny“ zotrvali by pri svojom a neprispeli by k takému vyriešeniu nemeckej otázky, vtedy zhodne s deklaráciou Poradného politického výboru Varšavskej zmluvy socialistické štaty nemali by iného výhodiska, ako spolu s inými štátmi, ktoré by si to želali, uzavrieť mierovú zmluvu s NDR.

Iba vtedy, keď konsekventne sa bude stáť na pôde mierového spolužitia a nie na pôde „studenej vojny“ — nemecká otázka môže byť úspešne vyriešená v záujme všetkých zainteresovaných štátov ako aj samotného nemeckého národa.

Sovietska ideia úplného a všeobecného odzbrojenia je výrazom súčasnej objektívnej politickej situácie na svete, súčasnej úrovni techniky, súčasným snahám mäs. Je to teda realistická ideia. Všeobecné a úplné odzbrojenie je základnou podmienkou trvalého a skutočne mierového spolužitia národov. Je to teda ideia, ktorá je výrazom životnej idejnej nevyhnutnosti.

Uspech rokovania o odzbrojení je vo veľkej mieri závislý od medzinárodnej atmosféry, v ktorej sa bude konáť. Sovietsky sváz sa konkrétnie príčinil k vytvoreniu vyhovujúcej atmosféry, keď sa rozhoďol k jednostrannému zníženiu ozbrojených sil o 1/3.

Ešte žiadne zo západných štátov nenesla dovoľovalo príklad SSSR a už niektoré západné kruhy sa dopytujú, kedy iné socialistické štaty jednostranne znížia svoje armády. Pokiaľ ide o Poľsko, naše obranné úsilie záleží predovšetkým od vyzbrojenia Západného Nemecka. Keby NSR obmedzila svoje vyzbrojenie a zredukovala svoje ozbrojené sily, vtedy by ani Poľsko nezaváhalo sa pred analogickými krokm.

Ešte 2.10.1957 prehľásili sme, že sme ochotní zanechať zavádzanie rakietových a jadrových zbrani, ak sa ich zriekne tiež NSR. Toto prehľásenie, ako aj iné, ktoré ho dopĺňajú sú aj naďalej platné. Ale vláda Nemeckej spolkovej republiky nezaujala dosiaľ pozitívny postoj k našmu prehľáseniu.

Poľsko sa podľa svojich možností vynasnaží o ďalšie medzinárodné zníženie napäťa, o vyriešenie nemeckého problému, o uskutočnenie úplného a všeobecného odzbrojenia. V tomto našom úsilí aj naďalej budeme posilňovať naše spojencov so Sovietskym svazom, s celým socialistickým táborom. Sme pripravení rozvíjať spoluprácu so všetkými silami mierového spolužitia bez rozdielu na iné odlišnosti.

LÓŽKO

A

POLITIKA

Rok pred pokrstením oženil sa Mieszko I s českou princeznou Dúbravkou. Gall Antonín jeden a pol storočia neskôr takto píše o ich manželstve:

„Mieszko bol pohrúzený do poľských bludov a podľa zvyku mal 7 žien. Konečne požiadal o ruku jednu veľmi dobrú kresťanku z Čech. Avšak ona nechcela sa zaňho vydáť pokial neprestúpi na kresťanskú vieru. Keď toto prisľúbil, táto paní prišla do Poľska, avšak nešla s ním na manželské lôžko skôr až Mieszko, ktorý sa pomaly zoznamoval s kresťanstvom neprjal novú vieru a týmto činom spojil sa s matkou-cirkvou.“

Z tohto popisu by vynikal záber cesta našich predkov ku kresťanstvu viedla cez... manželské lôžko. Ale historický výskum dokázali, že Dúbravka nepatriala medzi krásavice, ba nie len to, v čase svojho príchodu do Poľska bola už staršia. Tažko nám je tiež veriť v manželskú zdržanlivosť princeznej, lebo na českom dvore mala povest ženy nie práve najprisnejších mŕavov. Avšak vecou studenej krvi (Mieszkovej) boli ohľady tak vnútornéj ako aj vonkajšej politiky.

Slovanské pohanstvo si udržalo oblastné svojpránosti, ktoré Piastovci chceli prekonáť. Príklad susedných krajín však dokazoval, že kresťanská cirkev, ktorá v tom čase bola všade pod návladou a dozorom štátu, môže preukazať neoceniteľnú službu pri budovaní a upevňovaní monarchie. Predsa cirkevnou dogmou je — všetka moc pochádza od boha, kto útočí na vládcu, útočí na boha! Mieszko o tomto vedel, hoci len zo svojich pozorovania Nemcov a vedel tiež, že keď pokrstí svojich poddaných tým istým povznáša sa nad nich ako majiteľ bohom danej moci. Rozhodujúci politický činiteľ, potvrdzuje tiež fakt preniesenia kniežacieho sídla z Gniezna do Poznania.

Z perspektívy tisícročia všetko sa zdá ľahké a jednoduché, ale v skutočnosti krst neboli operáciou ani ľahkou ani jednoduchou, veľa hláv muselo padnúť, pokial Mieszko presadil svoje rozhodnutie majúce za účel konečné upevnenie monarchie. Mieszko musel počítať s nepokojskimi a so vzburami a Poznaňom, ako to dokázali dnešné archeologické výkopávky, bol v tom čase najmocnejšou pevnosťou. Dobite ho, bolo vtedy Piastovcom prístupnými zbraňami, nemožné.

Poznanská pevnosť na Tumskom Ostrove bola obkolesená silnou ako oceľ dubovou ohradou, ktorá pri základoch bola upevnená hákovou konštrukciou. Vyššie bola ešte kamenná ohara a konečne zahroté háky. Fantastické opevnenie. Mieszkom založené v Poznani biskupstvo bolo nedobitné.

Na akých krehkých základoch opieralo sa vtedy kresťanstvo, dokazujú až neskoršie časy. Keď prestali vládnutie vládcovia taký ako Mieszko alebo Boleslav, stará viera začala sa šíriť opäťovne ako plameň.

Detail známeho obrazu maliara Jána Matejku „Bitka pod Grunvaldom“ znázorňujúci českého národného hrdinu Jana Žižku z Trocnova.

h v dobu Jana Husa, se pod jeho tlakem vedeného tehdy usazovali. 13. Kazimírem 10. Jagellon. Na druhé v. v Prahe jeho národností a polského šlechticov neobyčajne vyučeného rústu českého a polského rústu, kdežto zároveň mimo tyto

národností v 15. storočí trávili poľského rústu v kultúrnej vývoji. Osivitý byl nemilosrdne číľanou, ktorá Habsburgovia potlačili česko života, českého rústu, zatlačili a skončili vývoj, ktoré prešlo útiskom už už v lepšie časy. Ti Češi a Poľsko.

Do Poľska vpravdě

čich a polských rústov, ale

eckých sekty, napr.

o vymřívajúci jedinci,

Amo Komenský,

a kromě náboženského

zájmu počátku litera-

tastolové období

po tomto dvojstavet-

k rústu. Obro-

tina násobili ovšem

stolečná musely

skýtanou proti

tvárci, ktorí si vy-

zvádzali českého rústu, čeští

stolečníci sledali tyto

tváre, ktoré skonči-

ťať do dĺžky, ktoré

malo zároveň zá-

ťať, ktorého rústu

stejnako vztahy

ni vzdialé pôsoben-

iaci a prospěchom

zároveň zároveň

zároveň z

Kde je manželka?

Šéf polície z Rozarie v Argentíne energicky zaklopil na dvere Japonca Mijamota. Skromný človek mu otvoril dvere.

— Kde vám je maželka? — opýtal sa šéf polície.

Mijamo neodpovedal, ale sa sklonil s cesty a šéfa polície prepustil do izby. Za šéfom vošlo ďalej niekoľko policajtov, obozretne sa obzerajúc na všetky strany. Ale Mijamoto nemal nič v úmysle. Jedinou jeho žiadostou bolo, aby ho čím skôr nechali na pokoji, aby mohol dokončiť svoje vedecké dielo. Otvoriac následovné dvere, Japonec ukázal na malú, polotemnú izbičku:

— Karmelína je tam — to bolo všetko, čo povedal.

Šéf zdvihol jednu záclonu a v sprievode svojich kolegov vošiel do malej izby. Odrazu všetci zostali ako skamenelí! Na širokom stole, zahalenom do vlnkého súkna, ležala nejaká žena. Videla sa jej len hlava.

Dosť naširoko otvorené oči hľadeli ako živé. Farba jej pleti sa nepodobala na pleť mŕtvoly. Či je to možné?! Či Karmelína Kolombo de Mijamoto neumrela ešte pred rokom?! Nie, veď je to predsa len jej mŕtvolu. Vtedy záblíkol i prvy fotografický aparát.

— Prosím vás, nefotografujte, moje dielo je ešte nie zakončené! — povedal Mijamoto.

Neobzerajúc sa na žiadost, fotografi urobili niekoľko obrázkov Mijamotovej manželky a na druhý deň noviny iných veľkých miest vo svete uvierajnili zprávu, že jeden človek z nemocnice priniesol domov mŕtvolu svojej manželky a ochraňoval ju, žijúc po vedľa nej, takmer celý rok! Narýchlo uvierajnená zpráva spočiatku Mijamota charakterizovala skoro ako monstra!

Mijamoto po skončení veteriny niekoľko rokov študoval medicínu. Pokladali ho za veľkú autoritu v botanike. Je vynálezcom „hormona auxin“. Prepráta, ktorý zrýchľuje rast rastlín. Potom sa venoval balzamovaniu žvierat.

Miešajúc rôzne chemikálie vynašiel preparát, ktorý pomenoval „EOHOSOMIA“ a ktorým sa mu podarilo

„zvečniť“ zahynulé žvieratá. Jeho metóda „Zvečnenie“ tela je celkom rozdielna od mumifikácie a balzamovania. Je to nová, revolučná technika na udržanie tela od rozpadnutia. On konzervuje žvieratá tak, že ony pritom nestrácajú svoje fyzické vlastnosti, ako, čo je tvar tela, farba a farba. A čo je zvlášt dôležité, on nerobi ani jeden rez! Nič z nich nevyberá. Vstrekne im svoj preparát, ponechávajúc v nich vnútornosti a nevyberá im dokonca aj oči, ktoré sa obyčajne zameňuje umelými. V Mijamotovom byte sú mnohé „zvečnené“ jelene, psi, mačky, korytnačky, dokonca i myši a to v najrozličnejšom postavení.

Následovný jeho vynález bola formula, pomocou ktorej sa mu podarilo od 24 do 36 hodín zmäkipi každú mŕtvolu a vtedy jej dať i definitívny tvar. Ďruhá charakteristika bola tá, že sa od samého začiatku strácal akýkoľvek zápach, ktorý obyčajne šíria mŕtvole.

Jedného dňa sa jeho manželka Karmelína opýtala, či s takou dokonalosťou môže konzervovať i ľudské telo. Odpovedal, že môže. Technika je taká istá a tak dokonalá, že môže konzervovať i telá tých ľudí, ktorí umrú od chytľavých nemôd.

Onedľho umrela Eva Peron. Karmelína zbadala, že si Peron praje konzervovať telo svojej manželky a preto vstúpila do akcie. Nehovoriac nič manželovi, napísala prezidentovi Argentíny list, že jej manžel je ochotný konzervovať telo jeho manželky. Peron sa jej podčakoval za ochotu, vyjadriac, že je už neskoro, lebo konzervovanie prepustil jednému lekárovi, ktorý má tiež svoju metódu. Avšak o niekoľko mesiacov Mijamota navštívili dvaja elegantní páni, vyhlásiac, že sú lekári a že prichádzajú na rozkaz prezidenta Perona v súvislosti s balzamovaním tela Ewy Peron.

Lekárovi, ktorího poveril Peron sa to nedarilo a mŕtvolu sa začala rozpadať. So sebou priniesli i podrobnejšiu zprávu o stave tela, ale Mijamoto zamietol prečítať zprávu a vyhlásil, že je ochotný odcestovať s ním do Buenos Aires, prezrieť telo a potom dať svoju mienku. Ale podmienka bola, že pri práci bude sám. A keďže títo dva lekári žiadali, aby pri jeho práci bol prítomný i Peron a jeho osobný lekár, Mijamo nesúhlasil s takýmito podmienkami a tak táto sanča prepadla. Ale Karmelína si pevne zaumienila, že urobí všetko, aby sa jej manžel afirmaoval. Onedľho sa dozvedela, že je pápež Pius XII. ďaľko nemocný a mysliac, že umrie, napísala na desiatky listov rôznym osobnostiam Vatikánu, ponúkajúc úsľuhy svojho manžela, ale nedostala žiadnu odpověď.

Avšak medzičasom i sama veľmi onemocnela a keďže sa jej zdravie náhle zhoršovalo, navrhla Mijamotovi, aby po jej smrti konzervoval jej telo a ukázal ho svetu, ako najlepšie dielo svojho vynálezu! Pravda, Mijamoto sa pokúsil presvedčiť ju, že je to hlúpe, že ona ešte neumrie ale... O 18 dní mu z nemocnici ohľásili, že manželka umrela. Keď dostal povolenie pre pohreb, tak sa späťmal na žiadosť svojej manželky, nuž zaumienil si, že vyplní jej poslednú žiadosť.

S políciou do Mijamotovho domu prišli i novinári. On pri jej mŕtvom, konzervovanom tele vyrozprával túto podivnú rozprávku. Povedal, že ona zomrela 11. júla 1958. Bledožltá farba jej kože zmizne a zmiznú i flaky z jej tváre — tak ubezpečoval novinárov Mijamota. A bola to fažká práca, lebo staré telo jeho manželky bolo obefou mnohých lekárskej procesov, takže vyžadovalo hodne času kým sa mu podarilo priviesť ho do normálneho stavu. Prvé dni spolu s mŕtvou manželkou v malej izbe trávíl i po 24 hodín. Nesmel prestať s prácou ani na desať minút, lebo by všetka námaha vyšla nazmar. Zatiaľ z jej môh vyňal 20 l glukózneho séra, vstreknutého počas jej liečenia. Z jej brucha vyňal jeden liter kyslíka, ktorý jej dal v posledných chvíľach života.

Po prehliade mŕtvoly policajný lekár vyhlásil že je prekvapený, lebo ešte nevidel tak dokonalú prácu. Navrhol — a s tým súhlasili všetci prítomní lekári — aby Mijamoto v pokoji zakončil svoje dielo. Niektorí prítomní lekári dokonca pokladali, že by on s tým svojim postupom mohol riešiť problém gangrénu a raka, zatiaľ neriešených v medicíne.

Odtedy sa začali inak dívať na Mijamota, najmä po vyhláške čestného profesora argentínskej Medicínskej akadémie dr. Ernesta Batírola, ktorý vyhlásil, že je to dokonalé dielo. Technika je zatiaľ neznáma, lebo Mijamoto o tom mlčí, no najdôležitejšie je to, že vnutornosti zostávajú v mŕtvole a že koža zostáva lesklá ako u živého človeka. Podľa jeho mienky táto metóda je veľmi hodnotná a môže sa používať v širokom meradle, zvlášť, keď je v otázke rozpadúvanie organickej hmoty. On povedal, že s veľkým záujmom sleduje ďalšie práce a netrpezlive čaká dokončenie konzervovania.

Tak sa z podivína stal opravdový vedec.

Ci sa podarí jeho metódou „zvečniť“ ľudské telo?

Nevzali jsme s sebou nic, po všem je veta, jen Bibli kralickou a Labyrint sveta. Bratři, vy přijměte nás v této úzkosti, u vás chceme žít, u vás chceme umřít, u vás složit kosti.

Historie zelovských Čechů (3)

Dějiny zelovských Čechů nám zaslal čtenář. Toto vypracování není vědeckou prací — ale přes to se naše redakce rozhodla tento materiál uveřejnit a ráda vytiskne i jiné vzpomínky čtenářů z minulosti.

Voce 1748 je možné vidět intenzívní práci při stavbě kostela ve Střelíně, neboť kaple, která byla vystavěna před tím, již nepostačuje. Již téhož roku získávají Čeští bratři stálého kněze, který slouží mše v českém jazyce, což je pro krajanů ve vyhnanství velmi důležité. Novým farářem je bratr Viguleš. V roce 1749 dochází k ukončení kostelní budovy, chrám je vysvěcen a oddán bohoslužbám. Na slavnosti byli přítomni hodnostáři německé církve luteránské a představitel vyšších úřadů. Z počátku se zdálo, že proti Českým bratřím nebude členě žádný nátlak, ale brzy nato se situace změnila. Německé orgány začaly České bratry ovlivňovat a nutit je, aby přestoupili na vyznání augšburské. To však bylo krajanům proti mysli a když úsilí z německé strany nepřestávalo, rozhodli se najít nová místa k založení ryze českobratrských vesnic. Krajané se vyučovali v malých skupinkách do dalekého okolí, aby mohli zjistit, zda bude možné někde koupit nové pozemky, na nichž by mohli sídlit všichni pohromadě. Po dlouhé námaze přinesla jedna delegace zprávu, že na poznaňsku v okolí Sykova bude možné získat volné pozemky. Krajané se rozhodli, že část zůstane na majetích ve Střelíně, avšak pod podmínkou, že se nikdy nespojí s německými luterány a druhá část se přesídlí na nová místa. V oné době se ve Střelíně vystřídali faráři. Na místo Viguleše přišel farář Blanický, rodem také Čech, takže o češtinu při bohoslužbách a vyučování dětí bylo postáno.

Kolem roku 1750 se začíná jednat o koupi majetků na katastrech Velký a Malý Tábor, Čermín a Brálin na sykovsku, která byla zanedlouho uskutečněna. Tím došlo k rozdělení krajanů do dvou skupin. Krajané, kteří se přestěhovali do nových obcí, začínají opět od začátku.

Vilém Tomeš
(pokračování příště).

AKÉ BUDE POČASIE?

PREDPOVEĎ POČASIA NA MÁJ.

- 1 — 10 Skutočne parné dni od 2 — 3 mája. Veľa slnka, bez zrážok. Pred 10-tým náhle ochladenie a zrážky.
- 11 — 20 Nočné mraky, vo dne niekoľkostupňové mraky. V druhej polovici obdobia oteplovanie a sineačné počasie.
- 21 — 22 Prvé búrky a dosť chladno. Teplota okolo 12 stupňov.

PREDPOVEĎ POČASIA NA JÚN.

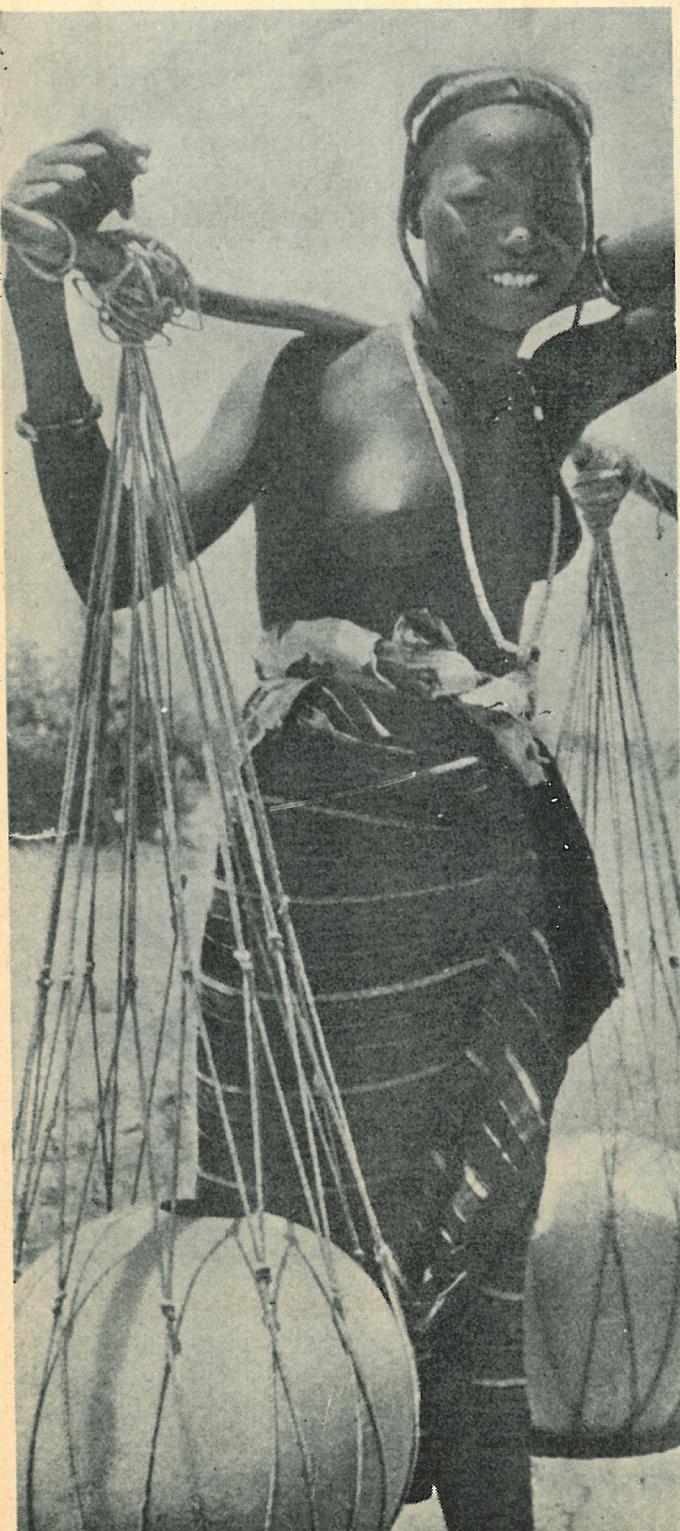
- 1 — 10 Zdlhavé zrážky a zvýšená oblačnosť. Okolo 6—7 náhle oteplenie, oteplovanie až do plus 20 stupňov. Veľa slnka.
- 11 — 20 Zo začiatku pekné počasie a slnečne, neskôr sklon k búrkam, prudkým daždom zvlášť v južnej časti nášho štátu a na horách.
- 21 — 30 Pomale zlepšenie počasia až k skutočne letným a teplym dňom.

PREDPOVEĎ POČASIA NA JÚL.

- 1 — 10 V prvej dekáde počasie horúce. Pri konci prudký sklon k búrkam.
- 11 — 20 Zo začiatku počasie bez zmeny, pred 20 zlepšenie počasia.
- 21 — 30 Prvé dni tejto dekády sineačné a horké, potom návrat k búrkovej vlnie, ale nakrátko. Do konca mesiaca teplo so sklonom k prechodným búrkam a búrkovým zrážkam.

PREDPOVEĎ POČASIA NA AUGUST.

- 1 — 10 Prvá polovica mesiaca veľmi pekná, sineačná. Teplota vo dne do okolo 30 stupňov.
- 15 — 30 V polovici mesiaca náhle zvýšenie oblačnosti, búrky a po ich prechode dlhotrvajúce zrážky. Počasie chladnejšie, oblačnosť. Po 20-tom zlepšenie a zvýšenie teploty do 30 stupňov.

STRACH

V domě už zhasla poslední lampa. Venku panovala krutá zima; muž, který stál za keři rhododendronů, mrzl. Uplynula ještě hodina, než se Bill rozhodl začít svoji práci.

Před domem se táhla terasa. Bill se bez velké námahy dostal do knihovny. Francouzská okna byla pro zloděje výhodná. V domě bylo úplně ticho. Několik minut zkoumal Bill světlem všechny kouty. Ale slyšel jenom tikání hodin. Opatrně se tedy přiblížil ke dveřím.

Nevložil však klíč do zámku. Pouze pod dveře vsunul malý dřevěný klín, aby se zabezpečil před nepřívadoucí návštěvou. Potom položil svou kapesní svítílnu na zem tak, aby na safes dopadal pramen světla. A nyní se dal do práce. Ohýbal právě kousek ocelového prutu, když k jeho uchu dolehl nevelký, přitlumený šelest. Pocházel bezpochyby z vnitřku pokoje. Kdosi nebo cosi se pohnulo. Zkamenělý strachem upřel oči v temnotu. Zvuk se však neopakoval — zavládlo smrtelné ticho. Rychlým pohybem zaměřil světlo své kapesní svítílny na pokoj. Nikdo zde nebyl, příčina šestu zůstala nevyjasněna. Bill opřel znova lampičku o knihu na koberci. Byl přesvědčen že se nepohně, ale už za minutu později se stočila s knihy na koberec. Zdálo se, jakoby svítílnu někdo postříkal. Bill se snažil, aby se opanoval. Byl přece v knihovně sám a tedy i svítílna se musela sama stočit. I přes to cítil vzrůstající napětí.

Zdvihl lampu a začal znova osvětlovat pokoj. Prázdnou. Musel tedy znova podlehnuti vidění. Nepříjemný pocit nepokoje ho však neopouštěl. Pustil se znova do práce a celou pozornost soustředil jen na pancéřový safes. Pozorně vsadil ocelový prut do zámku. Pracoval rychle a s velkou přesností, ale safes se nedal tak lehce otevřít, jak připouštěl. Celou mu pokryvaly kapky potu.

Náhle znehybněl. Vydešil ho nový ohlas — zvuk kovu uhozeného o kov. Nepatrny šelest v noci, naplněné ti-

chem, zazněl jako třesk výstřelu. Rychle se zorientoval, odkud pochází kovový zvuk — to nebyly halucinace. Někdo pohnul svazkem klíčů, ležícím vedle něho na koberci.

Bill setrval v beznutí, krev mu rychle pulsovala. Pak se otočil. Pramen světla se plazil přes pokoj. Nikdo zde nebyl. Dřevěný klín ležel nehnute podle dveřmi. Zaposlouchal se do ticha noci, ale slyšel pouze tikání hodin, visících v hale. Nervy se mu chvěly jako struny. A možná, že sám pohnul klíči nějakým nepozorným pohybem? Nesmí ztrácat rozvahu.

Delší dobu mu nic nepřekáželo v jeho práci. Znovu zaútočil na zámek safesu. Cítil však, že ho pomalu opouštějí síly. Ruce ho už bolely od námahy. Vstal, protáhl se a hluboko se nadechl — když náhle znova znehybněl. Zpočátku nepocítil žádný strach, pouze nepopsané omámení: jeho kapesní svítílna zcela pomalu, jakoby postříkaná neviditelnou rukou, točíc se, vzdalovala se od něho.

Celý ten zjev probíhal úplně nehlásně. A právě to bylo nejvíce nepochopitelné. Když jeho zrak utkvěl na podlaze, lampa se zastavila. Potom najednou uslyšel lehký hlomoz. Někdo zhasl svítílnu.

Billa obkllopila tma. Stál, neschopen jakéhokoliv pohybu. Tepře po určité chvíli, která se mu zdála věčností, byl schopen se ovládnout. Třesoucíma se rukama škrtil zápalkou. Svítílna ležela klidně na koberci. Shvěje se, sehnul se pro ni. Ukázalo se, že baterka je úplně v pořádku. Třpytivý pramen světla prorazil tmu. Bill začal systematicky prohledávat místnost, nahližel pod stůl, pod křesla, za příborník, stojící v rohu. Pokoj byl prázdný. A přece se sem dveřmi nemohl nikdo dostat, protože vložený klín byl na svém místě.

Bill začal balit svoje nářadí. Měl všechno dost. Na dnešek mu to úplně stačilo. Jediným jeho přání bylo jak nejrychleji opustit tento dům. Při práci měl samozřejmě navlečeny rukavice — neměl tedy obavu, že zanechal po sobě stopy.

Náhle ho napadlo podívat se na klín. Obrátil se a osvětlil dveře.

Klín zmizel.

V této chvíli ztratil Bill úplně nad sebou vládu.

Sebral svoji brašnu, obrátil se k oknu — a znehybněl. Stojí snad někdo za záclonou? To bylo jediné zákoutí, které neprohledal. Stanul nerozhodnut — najednou potom ze tmy cosi vyletělo a udeřilo ho do tváře, padajíc potom k jeho nohám na podlahu. Byl to dřevěný klín.

Bill vykřikl, skočil kupředu, rychle odhodil záclonu na stranu a otevřeným oknem vyskočil z pokoje. Zapomněl na opatrnost. Utíkal po trávníku, ozářeném měsíčním světlem k zahrádní brance. Vůbec se nesnažil krýt.

Vloupání bylo zpozorováno teprve následujícího rána. Stará služka řekla o tom panu Gardenovi při snídani.

„Zloděj?“ — zeptal se pochybovačně starý pán a klidně dopil čaj. Teprve potom si prohlédl pokoj.

„Starý safes si z něj zažertoval“ — zvolal radostně. „Vidíš, já jsem říkal, že je to výborná pancéřová skříň!... Přestaň! Dej pokoj!“ — zvolal ostře na kočku, běhala kolem jeho nohou za Selimem, jeho oblíbenou opičkou. Kočka byla jedinou, bytostí, před kterou měla opičku respekt. Selim se bleskově obrátila a ztratila se v záhybech záclony, visící v okna. Za necelou vteřinu později vyhlížela její drobná tlamička z okenní rímsy.

Policejní komisař se objevil ihned po obědě. Podle jeho úsudku zloděje někdo vyplašil. Nemohl však vysvětlit, co jej přinutilo k útěku. Při rozhovoru s panem Gardenem mu na podlahu upadla rukavice. Ještě než se komisař stačil pro ni sehnout, Selim se jí zmocnila a zanesla ji do svého úkrytu v záhybech záclony.

„Byla včera v knihovně?“ — zeptal se komisař, pozoruje opičku.

„Ano“ — odpověděl pan Garden. „Ona tam spí.“

„Velká škoda, že neumí mluvit“ — řekl se smíchem komisař.

Po Festoráczym už nemala Nitru takého vtipkára, akým bol Jožo Péery.

V nitrianskom živote býval dušou všetkých spoločenských večierkov. Bol obľúbený i u Cigánov. Jožo Péery pri odchode dal Cigánovi do ruk dveřti desafkorunáky, tak, aby to každý videl. Tí druhí nechceli zaostat; takže Cigáni na tých večierkoch, ktorých sa zúčastnil Jožo Péery zrobili hrubu peňazí. Primáš potom s vďakou vrátil mu spripitné a tak Péery bol pánom a nestalo ho to ani groš.

Údajne jeho najpodarenejší vtipom bola histórka s 32 červenými králi.

Vo fašiangovej sezóne mal Jožo Péery mnoho starostí. Zahajoval všetky oficiálne i menej oficiálne plesy a otváral i domáce večierky. Nešmel chýbať ani na jednom veľkopánskom večierku. On udával tón a on ho urobil príazlivým svojimi figlami.

Začínal obyčajne kartami... — Ráchte prezriet karty, či

Z humoru starej Nitry

HISTÓRKA

S 32

ČERVENÝMI KRÁL'MI

sú v poriadku, — odovzdal hľadčíkarát pri jednej príležitosti mladej dáme. Prezrela ich, boli v poriadku.

— Prepáčte, milostivá. — prerušíl ju Jožo, — neprezreli ste ich добре. Jedna karta, ktorú musíte zbadat, tam chýba.

Aj ostatné dámy začali kontrolovať karty a zistili, že práve červený kráľ chýba.

— Nechápem, — vyhovárala sa prvá dáma, celkom iste sa pamätám, že červený kráľ tam bol.

— Akiste odišiel za svojim novým pánom — smial sa Jožo Péery. — Nože hľadajme ho, kde by bol? — Prekutali celú izbu, ale nikde nič.

— Hádam niektorá dáma by nám mohla oňom niečo poviedať, — hovoril Jožo opatrne a obrátil sa k mladej dáme, ktorá už beztak horela ako faktka.

— Nevedeli by ste nám dat, milostivá, o ňom bližšie vysvetlenie?

Mladá dáma ešte viac očervenela. Jožo Péery potom s nevinnou tvárou pristúpil ku nej, jemne ju zodvihol zo stoličky a vytiahol k veľkému úžasu spod nej červeného kráľa.

Mladá dáma horela od hanby, hoci cítila sa nevinnou. Jožo Péery ju polutoval, zvlášť keď zbadal, ako sa jej priateľky škodoradostne smerujú. Chcel sa im za to pomstít. Pravda, tak po svojsky. Odovzdal karty domácej panej.

— Nech sa páči prekontrolovať ich. — Domáca pani zrazu vykřikla: — Červený kráľ zase chýba!

Dámy rozpačite sa pozreli jedna na druhú, akoby skúmali, ktorá z nich bude obeťou? Veľmi sa potešili, keď Jožo vytiahol červeného kráľa spod domácej panej. Ale čoskoro ich prešiel smiech, lebo Jožo šiel od dámy k dáme a spod každej vytiahol jedného červeného kráľa.

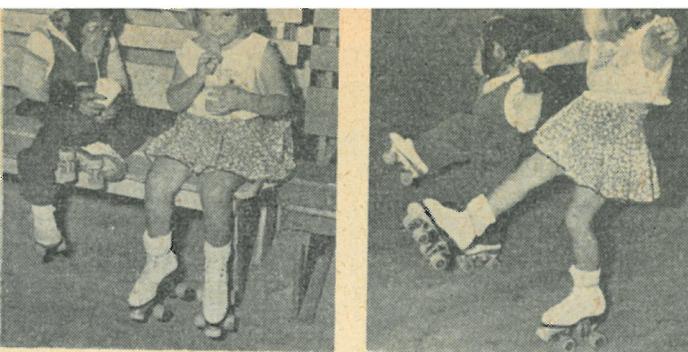
1. Mnohočlenná africká rodina. Uverejňujeme túto fotografiu, avšak nenahovárame rodičov k podobne neprihľanovanej rodine.

• sedmikráska •

Nie každý má brata alebo sestru s ktorým by sa mohol hrať. Americké dievčatko — jedináčik si počíta s originálnym spôsobom, spriateliať sa so šimpanzom. Ako vidíte — dopadlo to dobre.

JEDNÝM ĽAHOM

Figuru, ktorú vidíte na obrázku treba nakresliť jedným ľahom ceruzky. Odpovede s kresbou posielajte nám do redakcie do 14 dní.

Na správnych lúštiteľov čakajú knižné odmeny.

(kar)

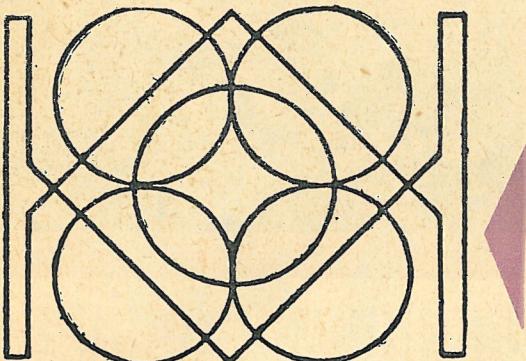
ROZLÚŠTENIE Z Č. 10 (JEDNÝM ĽAHOM)

Knižné odmeny za správne rozlúštenie dostávajú:

- 1) Jozef VACLAV — Kraków
  - 2) Helena SOLTIS — Niedzica
  - 3) Stefan VRCIAK — Podgarnie, pow. Nowy Targ
- Odmeny posielame poštou, odber prosíme písomne potvrdiť.

Mimoriadnu odmenu za „výtrvalosť“ v roku 1959 v podobe viazaného ročníka nášho časopisu obdrží: Ing. Wincenty ALENOWICZ z Gdańska.

HÁDANKA

SPORT NA MESIACI

Sovietsky časopis „Sovietsky šport“ piše v jednom zo svojich čísel o tom, ako by vyzeral šport na Mesiaci, kde ako vieme, je príťaživosť asi šesťkrát menšia ako na Zemi. Tabuľka svetových rekordov by tam vyzerala inak ako na Zemi. Napríklad svetový rekordman Jurij Vlasov by na Mesiaci vzoprel v porovnaní s jeho zemským výkonom — 918

kilogramov. Skokani o žrdi, ktorí skáču viac ako štyri metre, by na Mesiaci prekonávali hravo výšku osemposchodových domov. Pre oštápárov hodit oštápm tristo metrov by nič neznamenalo. Samozrejme, že by tam museli športovci nastupovať na pretekyn v skafandroch a tie by v skutočnosti zabránil dosiahnut takéto výkony a pravdepodobne by skafandre vyuvovali výhody, ktoré by športovec plynuli z menšej prítážlivosti.

ČITAJ A ROZSIRUJ SVOJ ČASOPIS „ŽIVOT“

ČITAJ A ROZSIRUJ SVOJ ČASOPIS „ŽIVOT“

VÝSLOVNOSŤ SPOLUHLÁSKY V V SPISOVNEJ SLOVENČINE

Písmenom v sa v spisovnej slovenčine označujú až trojaké hlásky: pred všetkým samotné „v“, niekedy však aj „f“ a tzv. neslabičné „u“. Inými slovami: písmeno v sa v slovenčine číta raz ako v, inokedy ako f alebo u. Rozvedme si to podrobnejšie.

Pred samohláskami a na začiatku slova (alebo kmeňa) aj pred znelymi spoluhláskami (teda spoluhláskami typu b, d, z, m, l...) vyslovuje sa normálne pernozubné v. Napr. veriť, vábīť, vyletiet, vbif, vdýchnuť, vmyslieť sa, vložiť, vrazit atď. Tak isto sa vyslovuje v tejto polohe aj predložka v a predpona v—. Napr. v úli, v obci, v bani, v lese, vbif, vletiet, atď.

Na konci slova vyslovujeme v ako krátke neslabičné u (značieva sa ako u; vyslovuje sa podobne ako poľské i). Napr. spev (vysl. „spev“), hnev (vysl. „hnev“, rukáv (vysl. „rukáv“), chliev (vysl. „chliev“), domov (vysl. „domov“, otcov (vysl. „otcov“). atď.

Ako neslabičné u sa ďalej vyslovuje v aj po samohláske, ak za ním nasleduje spoluhláska, teda v skupine: samohláska + v + spoluhláska. Napr. hlávkə (vysl. „hláuka“), Števko (vysl. „šteuko“), stovka (vysl. „stouka“), dievča (vysl. „dieuča“), polievka (vysl. „polieuka“) a pod. Len pred spoluhláskou r sa vyslovuje normálne v, napr. povraz, návrat a pod.

Pred spoluhláskami n, ň, l, l, možno vyslovovať v ako normálne v, aj ako neslabičné u. Ide o slová typu dávno, slávny, hlavný, družstevník, obuvník, hnevivý atď.

Uvedená výslovnosť najmä koncového -v je pre slovenčinu veľmi tipická a dôležitá, preto ju zvlášť zdôrazňujeme, a to najmä v súvislosti s tým, že polština v týchto pozíciach vyslovuje f (npr. krzew, „kšef“, riekaw „renkaf“ a pod.). V slovenčine takáto výslovnosť (teda „krf“, „rukáf“ a pod.) je neprípustná!

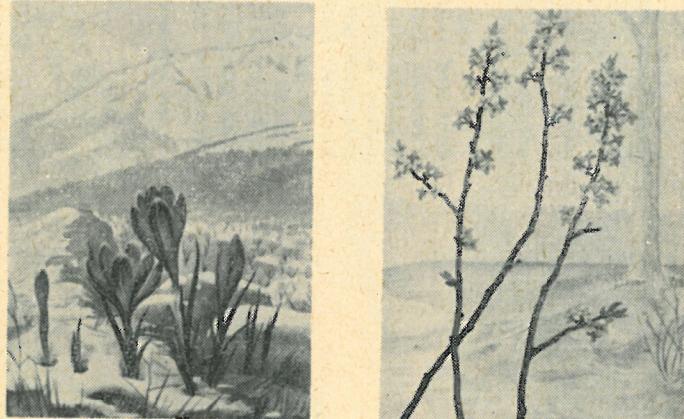
Dr. FERDINAND BUFFA

FILUME-NISTIKA

FOTO-HÁDANKA

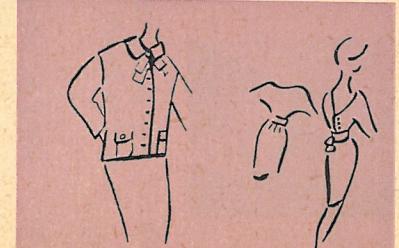
Sú to rastliny zákonom chránené. Uveďte ich pojednotv. Pre tých, ktorí uhadnú pomenovanie, pripravili sme knižné odmeny.

MODA ♦ MÓDA ♦ MÓDA

V redakcií bola diskusia, či je správne uverejňovať v „Živote“ najnovšie modely svetovej módy. Poniekotorí tvrdili, že je to správne, iní že nie, že by bolo treba hľadať jednoduchšie modele.

Uverejňujeme dve módné novinky parížskych šiat, odvolávajúc sa v tejto „spornej“ otázke na mienku čitateľov. Napíšte nám akú módu chcete.

ZVEROLEKÁR

VČELY

Hromadne spolužitie včiel vytvára tomuto hmyzu zväčšene biologické podmienky. Je nemysliteľné, aby jedinec včelieho rodu mohol žiť sám. Včela odlučená od svojej rodiny hynie. Včela rodina, alebo rod sa skladá z niekoľko alebo až niekoľko desať tisíc jedincov. Ich spoločné, hromadne spolužitie je založené na rozdelení funkcií. Taká včela spoločnosť sa skladá z tisícov včiel — robotník, ktoré sú neplodnými samičkami, z jednej plodnej samičky-matky (alebo kráľovny) a z určitého množstva samcov-trupcov. Úlohou včelj matky je iba znásanie vajíčok. Včely-robotnice zasa stavajú a strážia hniezda, vychovávajú potomstvo a zaobstarávajú pre celý úživnost. Matka má na starost udržiavanie nepretržitosti života v rodine. Dobrá matka môže znieť v lete až 2 tisíce vajíčok. Zije pomerne dlho 3, 4, 2, niekedy aj 5 rokov. Včely-robotnice žijú omnoho kratšie; v lete, v čase vypátej práci 4–6 týždňov a tie, ktoré sa vyliaholi na jesene, žijú cez celú zimu a leto 6–8 mesiacov. Teda zloženie včelj rodiny je závislé od čiasťky roku. V jeseni, v zime a na jar žijú samé samičky-robotnice a matky. Samce-trupci zjavujú sa iba počas leta.

V úli vlastné prisny poriadok. Včely si vo vnútri úla vytvárajú voskové plásty, ktoré sa skladajú z jednotlivých komôrok. Väčšina voskových plástov má najmenšie tzv. včelie komôrky, ktoré sú určené na výchovu robotnic a uskladňovanie medu. O niečo väčšie komôrky slúžia na výchovu trupcov. V letnom období robia včely komôrky s otvormi smerom dole. Sú to matečníky slúžiaci na výchovu matiek.

Po zimnom odpočinku ďalší vývinový cyklus včiel sa začína v závislosti od teploty v druhej polovici februára, skladaním vajíčok (matka). Zo dňa na deň vzrástá počet mladých včiel a množstvo včelieho mlieka potrebného na krmenie láv. Koncom mája a začiatkom júna zavládne medzi včelami veľké oživenie: včely začínajú stavať matečníky a starajú sa o výchovu trupcov. Niekoľko dní pred vyliahaním sa mladej matky, stará spolu s časťou včiel opúšťa úl. Hovoríme, že včely sa roja. Od tohto času až do jesene čaká na včely ľahká práca — zberanie zásob na zimu. V jeseni sa včely začínajú pripravovať na zimný spánok. Prvým prejavom týchto príprav je masové odstraňovanie trupcov a zhromažďovanie včiel do klobúka.

Pre ľudu majú najväčší význam včely — robotnice, ktoré sú jediným zdrojom medu. Mladá robotnica ihneď po vydrení sa z komôrky začína pracovať. Prvé 4 dni pracuje ako upratovačka úlu. Od 4 do 7 dní kŕmi staršie larvy a od 7 do 13 dní mladšie larvy. 10 deň jej včelieho života je dňom jej prvého letu. V čase od 12 do 20 dní stráži úl pri otvore letáku a potom až do konca života pracuje ako zberačka medu.

Dr. H. MACZKA

LEKÁR RADÍ

Silnejšie alebo slabšie záchvaty triášky môžu sa prejať v každom období života. U malých detí pri vysokých horúčkach často pozorujeme tzv. termickú triášku. Táto triáška vystupuje nie len pri zápalu mozgových blán a krvici, ale pri každej nemoci s vysokou horúčkou. Prvá pomoc spočívá v tom, že je nutné znížiť horúčku použitím roztoku pyramidonu (2 tabletky po 0,1 rozpustiť v 30 mililitrov chladnej vody, roztoku chlorhydratu, ktoré spôsobujú okamžité zníženie horúčky, čo má k dispozícii každá záchranná stanica).

Každý prípad triášky pri vysokej horúčke je treba hľať lekárov. Triáška vystupuje tiež pri chorobe zvanej padúnciou. Táto sa prejavuje záchvatmi triášky a stravou vedomia.

Záchvaty trvajú od niekoľkých sekúnd až po niekoľko minút. Počas záchvatu nemocný sa trásie, zatína zuby, mení farbu, vystupuje mu pena na ústa a veľmi často je zakrvený následkom útrav.

Po ľahkom záchvate nasleduje hlboký spánok, po ktorom behom niekoľkých dní nemocný má zastreté vedomie.

Záchvaty padúncice môžu byť natoliko krátke, že nemocný nestáča padnúť a už nadobúda opäť vedomie — tento typ epilepsie menujeme „ptí mai“.

Záchvaty padúncice môžu sa vyskytovať niekoľkokrát denne alebo len niekoľkokrát ročne. V každom prípade je treba sa poradiť lekára, najlepšie odborného — neurologa, ktorý po zistení príčin nemoci, nariadi patrčné liečenie.

V predaji sa nachádza poľský preparát „Epileptin“, ktorý sa používa v množstve 1 až 3 tabletky denne.

Okrem toho môže sa používať vitamíny C, B₁, B₂ a uklidňujúce prostriedky, ku ktorým patrí: bróm, luminál a neospazina.

Dr. B. RYBAK

ŽIVOT

CZASOPISM
SPOŁECZNO
KULTURALNE

Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego
Czechów i Słowaków w Polsce

Redaguje Kolegium w składzie: Vendelin Balčírik, František Bednářík, Eugen Bielan, Augustyn Bryza, Adam Chalupec, (redaktor naczelný), Viktor Hosaniak, Marian Kaškiewicz (z-ca naczelnego redaktora), Bronisław Knapčík, Alena Matelová, Lidia Mšálová, Michal Neupauer, Ignac Nižník, Karol Páleník, Karel Pošepný (sekretarz redakcji), Anna Sváčková, Vilém Tomeš, Bogusław Włodarski, František Zivík.

Edmund Mańczak — redaktor graficzny
Adres Redakcji: Warszawa, Al. Jerozolimskie 37, I p. tel. 21-15-41. Wydawca: „Prasa Krajowa“ — RSW „Prasa“ Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 8-24-11. Prenumerata roczna — 12 zł, półroczna 6 zł. Wpłaty przyjmują wszystkie urzędy pocztowe na konto Nr 1-6-100020 „Ruch“ Warszawa, Srebrna 12. Prenumerata za granicę 40% droższa. Przedpłaty na tę prenumeratę przyjmuje Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch“ w Warszawie, ul. Wilcza 46. Konto PKO Warszawa Nr 1-6-100024. Oddano do łamania 12.III.60. Podpisano do druku 24.III.60. Druk RSW „Prasa“, Warszawa, ul. Smolna 10/12. Z. 432.

